

2025/2433

5.12.2025.

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2025/2433

od 29. srpnja 2025.

o programu potpore SA.51501 (2021/C) (ex 2019/NN) (ex 2018/N) koji je Češka provela u korist velikih poduzeća koja se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2025) 5149)

(Vjerodostojan je samo tekst na češkom jeziku)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (dalje u tekstu „UFEU”), a posebno njegov članak 108. stavak 2. prvi podstavak,

nakon što je pozvala zainteresirane strane da podnesu svoje primjedbe u skladu s prethodno navedenom odredbom ⁽¹⁾ i uzimajući u obzir njihove primjedbe,

budući da:

1. POSTUPAK

- (1) Dopisom od 29. lipnja 2018. Češka je Komisiji prijavila program potpore SA.51501 (2018/N) – *Češka, Potpora za premiju osiguranja za velika poduzeća*, u okviru kojeg se dodjeljuju potpore za plaćanje premija osiguranja za pokrivanje štete nanosene usjevima i stoci zbog prirodnih nepogoda, nepovoljnih klimatskih prilika i organizama štetnih za bilje ili bolesti životinja („program”).
- (2) Komisija je zatražila dodatne informacije dopisima od 24. kolovoza 2018., 8. listopada 2018., 17. prosinca 2018., 6. ožujka 2019., 28. svibnja 2019. i 8. siječnja 2020. Češka tijela dostavila su dodatne informacije u dopisima od 18. rujna 2018., 18. siječnja 2019., 23. travnja 2019., 23. rujna 2019. i 10. veljače 2020.
- (3) Informacije dobivene u okviru preliminarne ispitivanja programa pokazale su da su neke potpore već dodijeljene velikim poduzećima za plaćanje premija osiguranja koje pokrivaju štetu nanosenu usjevima i stoci koja je prouzročena prirodnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama i organizmima štetnim za bilje ili bolestima životinja („pojedinačna potpora”). Češka tijela tu su potporu dodijelila u okviru programa SA.49594 (2017/XA) ⁽²⁾ s obzirom na to da su primatelji kategorizirani kao MSP-ovi.
- (4) Komisija je 12. siječnja 2021. donijela Odluku C(2021) 34 final od 12. siječnja 2021. ⁽³⁾ (dalje u tekstu „odluka o pokretanju postupka”), kojom je obavijestila Češku da je odlučila pokrenuti postupak iz članka 108. stavka 2. UFEU-a u pogledu (i) pojedinačne potpore i (ii) samog programa. Odluka o pokretanju postupka objavljena je u *Službenom listu Europske unije* ⁽⁴⁾.
- (5) Češka tijela dostavila su primjedbe u dopisu od 19. veljače 2021.
- (6) Komisija nije zaprimila nikakve primjedbe od drugih zainteresiranih strana.
- (7) Komisija je dopisima od 4. kolovoza 2023., 8. veljače 2024. i 6. lipnja 2024. od čeških tijela zatražila dodatna pojašnjenja. Češka tijela odgovorila su dopisima od 24. kolovoza 2023., 28. veljače 2024. i 26. lipnja 2024.

⁽¹⁾ SL C 60, 19.2.2021., str. 54.

⁽²⁾ SA.49594 (2017/XA) Potpora za premije osiguranja, TAM.

⁽³⁾ *Ibid.*

⁽⁴⁾ *Ibid.*

2. PREDMET OVE ODLUKE

- (8) Ovom se Odlukom ocjenjuje spojivost (i) programa i (ii) pojedinačne potpore iz uvodne izjave 3. s unutarnjim tržištem.

3. OPIS PROGRAMA

3.1. Cilj

- (9) Cilj je programa pružiti potporu za plaćanje premija osiguranja, čime osiguranje postaje široko dostupno u sektoru primarne poljoprivredne proizvodnje. Osiguranje se smatra učinkovitim alatom za upravljanje rizicima koji poljoprivrednicima pruža veću sigurnost od nepredvidive štete. Program pruža potporu za premije osiguranja koje pokrivaju usjeve i stoku.

3.2. Trajanje

- (10) Predlaže se da program traje od obavijesti o odluci Komisije o njegovu odobrenju do 31. prosinca 2024.

3.3. Pravna osnova

- (11) Pravnu osnovu čine sljedeći pravni akti:

- (a) Zakon br. 252/1997 zb. o poljoprivredi, kako je izmijenjen [*Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů*], konkretno njegov članak 2. da stavak 2. točka (c) i stavak 3. točka (f);
- (b) Nacrt pravila za dodjelu potpore za osiguranje velikim poduzećima u okviru fonda za potporu poljoprivredi i šumarstvu („Načela dodjele potpore”) [*Zásady pro poskytování finanční podpory pojištění pro velké podniky Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s.*].

3.4. Proračun

- (12) Ukupni proračun programa procjenjuje se na 690 milijuna CZK (otprilike 25,8 milijuna EUR⁽³⁾). Potpora se financira iz državnog proračuna.
- (13) Potporu treba dodijeliti Fond za potporu poljoprivredi i šumarstvu [*Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.*]. Riječ je o državnoj agenciji posebne namjene u obliku dioničkog društva, čijih se 100 % dionica nalazi u vlasništvu države. Djeluje kao tijelo koje dodjeljuje bespovratna sredstva na temelju članka 2. da Zakona br. 252/1997 zb. o poljoprivredi.

3.5. Oblik potpore

- (14) Potpora bi se isplaćivala u obliku izravnih bespovratnih sredstava. Češka tijela taj oblik potpore smatraju najprikladnijim za pokrivanje troškova premija osiguranja.

3.6. Korisnici

- (15) Program je osmišljen u korist velikih poduzeća koja se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.
- (16) Procjenjuje se da je broj korisnika veći od 1 000.
- (17) Češka tijela potvrdila su da se potpora u okviru tog programa ne može dodijeliti poduzetnicima u teškoćama u smislu točke 33. podtočke 63. Smjernica o državnim potporama u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima⁽⁴⁾ (dalje u tekstu „Smjernice iz 2023.”).

⁽³⁾ Uvodna izjava 6. odluke o pokretanju postupka. Tečaj CZK/EUR na dan prijave tog programa (29. lipnja 2018.) bio je 1 CZK = 0,03841 EUR.

⁽⁴⁾ SL C 485, 21.12.2022., str. 1.

- (18) Isto tako, češka tijela obvezuju se da će obustaviti isplaćivanje potpore ako je korisnik i dalje imao na raspolaganju raniju nezakonitu potporu koja je odlukom Komisije (koja se odnosi na pojedinačnu potporu ili na potporu dodijeljenu u okviru programa potpora) proglašena nespojivom, dok taj korisnik ne nadoknadi ili ne uplati na blokirani račun ukupni iznos nezakonite i nespojive potpore i odgovarajuće kamate za povrat.

3.7. Dodatne pojedinosti

- (19) Češka tom prijavom namjerava dopuniti postojeću mjeru potpore SA.49594 (2017/XA) koja je na snazi od 1. siječnja 2018. ⁽⁷⁾ Ta je mjera izuzeta na temelju Uredbe Komisije (EU) br. 702/2014 ⁽⁸⁾ (dalje u tekstu „ABER”) i njezino je područje primjene ograničeno na MSP-ove. Češka stoga tom prijavom namjerava uspostaviti osnovu za potporu u korist velikih poduzeća.
- (20) U skladu s nacionalnom pravnom osnovom „prirodne katastrofe” podrazumijevaju potrese, lavine, odrone tla i poplave, tornada i prirodne požare. „Nepovoljnim klimatskim događajima” smatraju se nepovoljni vremenski uvjeti, kao što su mraz, oluje i tuča, led, obilna ili dugotrajna kiša, suša ili drugi. „Organizmom štetnim za bilje” smatra se bilo koja vrsta, soj ili biotip biljke, životinje ili patogenog uzročnika štetnog za bilje ili biljne proizvode.

Potpore za osiguranje koje pokriva štetu nanесenu usjevima

- (21) Potpora se može dodijeliti uzgajivačima koji sklope policu osiguranja usjeva u svoje ime i plate najmanje 1 000 CZK (otprilike 37,4 EUR) u premijama za odgovarajuću godinu. Šume i šumski rasadnici ne smatraju se usjevima.
- (22) Intenzitet potpore ovisi o vrsti usjeva. Kreće se od 35 % do 65 % dokumentiranog troška osiguranja za posebne usjeve za odgovarajuću godinu. Za ostale usjeve intenzitet potpore kreće se od 10 % do 50 % dokumentiranog troška osiguranja za odgovarajuću godinu.
- (23) „Posebni usjevi” u prvom redu znači:
- (a) trajni nasadi, uključujući rasadnike, tj.: vinova loza, hmelj, voće (marelice, jabuke, kruške, trešnje, breskve, ribiz, ogroz, orašasti plodovi, bademi, dunja, šljive, damson, zeleni ringlo, maline, kupine, oskoruše, crne oskoruše, kesteni);
 - (b) jagode;
 - (c) krumpir;
 - (d) šećerna repa;
 - (e) povrće;
 - (f) ukrasno bilje, uključujući rasadnike, ljekovito, aromatično i začinsko bilje, mak;
 - (g) predivo bilje (lan i konoplja);
 - (h) proizvodnja trava i djeteline uzgojenih za sjeme.

Potpore za osiguranje koje pokriva štetu nanесenu stoci

- (24) Potpora se može dodijeliti uzgajivačima stoke koji sklope policu osiguranja stoke u svoje ime i plate najmanje 1 000 CZK (otprilike 37,4 EUR) u premijama za odgovarajuću godinu.

⁽⁷⁾ Do 1. siječnja 2018. potpora se dodjeljivala na temelju programa SA.40185 (2014/XA).

⁽⁸⁾ Uredba Komisije (EU) br. 702/2014 od 25. lipnja 2014. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 193, 1.7.2014., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/702/oj>).

- (25) Intenzitet potpore kreće se od 35 % do 65 % dokumentiranih troškova osiguranja.

Dodatni uvjeti

- (26) Češka tijela potvrdila su da isplate osiguranja moraju biti ograničene na naknade koje nisu veće od troškova otklanjanja štete prouzročene predmetnim događajima (uvodna izjava 20.) i da se njima može pokriti samo stvarna proizvodnja prije nastanka štete. Nadalje, u ugovorima o osiguranju ne bi se zahtijevala ni navodila vrsta ili količina buduće proizvodnje.
- (27) Češka tijela potvrdila su da se potpora ne može ograničiti na osiguranje koje pruža jedno osiguravajuće društvo ili grupa društava i da se ne može uvjetovati sklapanjem ugovora o osiguranju s društvom s poslovnim nastanom u Češkoj.
- (28) Podnositelji zahtjeva za potporu moraju sklopiti ugovor o osiguranju s pružateljem osiguranja koji je sklopio sporazum o suradnji s davateljem potpore⁽⁹⁾. Svaki pružatelj osiguranja može zatražiti sklapanje takvog sporazuma o suradnji s tijelom koje dodjeljuje bespovratna sredstva.
- (29) U skladu s nacionalnom pravnom osnovom i kako su potvrdila češka tijela, zahtjev za potporu mora se podnijeti prije plaćanja premije osiguranja.
- (30) Zahtjev za potporu mora sadržavati ime podnositelja zahtjeva i veličinu poduzetnika, opis projekta ili aktivnosti, uključujući njegovu lokaciju, datume početka i završetka projekta, iznos potpore potreban za njegovu provedbu te prihvatljive troškove.
- (31) Podnositelji zahtjeva moraju opisati stanje bez potpore (protučinjenični scenarij) i dostaviti pisane dokaze koji potkrepljuju protučinjenični scenarij opisan u zahtjevu. Pri zaprimanju zahtjeva davatelj potpore mora provjeriti vjerodostojnost protučinjeničnog scenarija i potvrditi da potpora ima potreban učinak poticaja.
- (32) Potpore se ne mogu zbrajati s potporama koje su primljene iz drugih lokalnih, regionalnih ili nacionalnih programa ili programa Unije ili s jednokratnim potporama za iste prihvatljive troškove.
- (33) Davatelj potpore na nediskriminirajući način izračunava maksimalni intenzitet i iznos potpore u trenutku njezine dodjele. Uz prihvatljive troškove moraju se priložiti jasni i ažurirani pisani dokazi. Svi iznosi koji se koriste za izračun intenziteta potpore i prihvatljivih troškova moraju biti iznosi prije odbitka poreza ili drugih naknada.
- (34) Porez na dodanu vrijednost („PDV“) nije prihvatljiv za potporu, osim ako se na temelju nacionalnih pravila ne može ostvariti njegov povrat.
- (35) Češka tijela objasnila su da se ne očekuje da će program imati učinak na okoliš jer se sastoji samo od potpore za plaćanje premija osiguranja.
- (36) Ista mjera nije uključena u češki strateški plan, ali je program bio u skladu s općim ciljem zajedničke poljoprivredne politike („ZPP“), tj. poticanjem konkurentnog i otpornog poljoprivrednog sektora, utvrđenim u članku 5. točki (a) Uredbe (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁰⁾, kao i sa specifičnim ciljem ZPP-a koji se odnosi na podupiranje održivog prihoda poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora te povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava, kako je utvrđeno u članku 6. stavku 1. točkama (a) i (b) te uredbe.

⁽⁹⁾ Popis predmetnih društava za osiguranje dostupan je na: <https://www.pgrlf.cz/programy/podpora-pojisteni-2/podpora-pojisteni/spolupracujici-pojistovny/>.

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013 (SL L 435, 6.12.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>).

- (37) Češka tijela potvrdila su da će na modulu Europske komisije za transparentnu dodjelu potpora ⁽¹¹⁾ objaviti cjeloviti tekst programa i njegove provedbene odredbe ili pravnu osnovu, identitet davatelja potpore i identitet korisnika koji primaju pojedinačnu potporu veću od 60 000 EUR ⁽¹²⁾. Potvrdila su i da će se te informacije objaviti nakon donošenja odluke o dodjeli potpore, da će se čuvati najmanje deset godina i da će biti dostupne javnosti bez ograničenja.
- (38) Češka tijela obvezala su se da će program prilagoditi novim pravilima ⁽¹³⁾, koja su na snazi od 1. siječnja 2023., i da će ih primjenjivati na program ⁽¹⁴⁾.

4. OPIS POJEDINAČNE POTPORE

4.1. Cilj

- (39) Cilj pojedinačne potpore bio je djelomičnom nadoknadom troškova premije osiguranja učiniti osiguranje u poljoprivrednom sektoru široko dostupnim. Prihvatljivo osiguranje pokriva usjeve i stoku.

4.2. Trajanje

- (40) Pojedinačna potpora dodijeljena je za razdoblje od 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2022.

4.3. Pravna osnova

- (41) Češka je pojedinačnu potporu dodijelila na temelju programa SA.49594 (2017/XA).

4.4. Proračun

- (42) Proračun pojedinačne potpore nije utvrđen. Premda je u službenoj istrazi identificiran jedan korisnik te pojedinačne potpore (uvodna izjava 261.), možda su je primili i drugi korisnici. U svakom slučaju, pojedinačna potpora financirana je iz državnog proračuna.
- (43) Potporu je trebao dodijeliti Fond za potporu poljoprivredi i šumarstvu [*Podpŕrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.*]. Riječ je o državnoj agenciji posebne namjene u obliku dioničkog društva, čijih se 100 % dionica nalazi u vlasništvu države. Djeluje kao tijelo koje dodjeljuje bespovratna sredstva na temelju članka 2. da Zakona br. 252/1997 zb. o poljoprivredi.

4.5. Oblik potpore

- (44) Pojedinačna potpora dodjeljivala se u obliku izravnih bespovratnih sredstava. Češka tijela taj su oblik potpore smatrala najprikladnijim za pokrivanje troškova premija osiguranja.

4.6. Korisnici

- (45) Korisnici pojedinačne potpore bila su velika poduzeća koja se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom.
- (46) Češka tijela potvrdila su da se potpora u okviru tog programa nije mogla dodijeliti poduzetnicima u teškoćama u smislu točke 33. podtočke 63. Smjernica o državnim potporama u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima.

⁽¹¹⁾ <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=hr>.

⁽¹²⁾ U skladu s dijelom I. odjeljkom 3.2.4. tih smjernica države članice dužne su objaviti identitet korisnika koji primaju pojedinačnu potporu veću od 10 000 EUR, u usporedbi s pojedinačnim dodjelama koje premašuju 60 000 EUR u skladu sa Smjernicama iz 2014. Češka tijela obvezala su se da će program prilagoditi novim pravilima (uvodna izjava 38.).

⁽¹³⁾ Smjernice Europske unije o državnim potporama u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima za razdoblje 2014. – 2020.

⁽¹⁴⁾ Dopisom od 21. veljače 2023. Češka je bezuvjetno pristala najkasnije do 30. lipnja 2023. izmijeniti svoje postojeće programe potpore kako bi bili u skladu sa Smjernicama iz 2023.

- (47) Isto tako, pojedinačna potpora nije se dodjeljivala korisnicima koji su i dalje imali na raspolaganju raniju nezakonitu potporu koja je odlukom Komisije (koja se odnosi na pojedinačnu potporu ili na potporu u okviru programa potpora) proglašena nespojivom, dok ti korisnici ne nadoknade ili ne uplate na blokirani račun ukupni iznos nezakonite i nespojive potpore i odgovarajuće kamate za povrat.

4.7. Dodatne pojedinosti

- (48) U skladu s programom SA.49594 (2017/XA), „prirodne katastrofe” podrazumijevaju potrese, lavine, odrone tla i poplave, tornada i prirodne požare. „Nepovoljnim klimatskim događajima” smatraju se nepovoljni vremenski uvjeti, kao što su mraz, oluje i tuča, led, obilna ili dugotrajna kiša, suša ili drugi. „Organizmom štetnim za bilje” smatra se bilo koja vrsta, soj ili biotip biljke, životinje ili patogenog uzročnika štetnog za bilje ili biljne proizvode.

Potpora za osiguranje koje pokriva štetu nanесenu usjevima

- (49) Potpora se mogla dodijeliti uzgajivačima koji sklope policu osiguranja usjeva u svoje ime i plate najmanje 1 000 CZK (otprilike 37,4 EUR) u premijama za odgovarajuću godinu. Šume i šumski rasadnici ne smatraju se usjevima.
- (50) Intenzitet potpore ovisio je o vrsti usjeva. Kretao se od 35 % do 65 % dokumentiranog troška osiguranja za posebne usjeve za odgovarajuću godinu. Za ostale usjeve kretao se od 10 % do 50 % dokumentiranog troška osiguranja za odgovarajuću godinu.
- (51) „Posebni usjevi” u prvom redu znači:
- (a) trajni nasadi, uključujući rasadnike, tj.: vinova loza, hmelj, voće (marelice, jabuke, kruške, trešnje, breskve, ribiz, ogrozđ, orašasti plodovi, bademi, dunja, šljive, damson, zeleni ringlo, maline, kupine, oskоруše, crne oskоруše, kesteni);
 - (b) jagode;
 - (c) krumpir;
 - (d) šećerna repa;
 - (e) povrće;
 - (f) ukrasno bilje, uključujući rasadnike, ljekovito, aromatično i začinsko bilje, mak;
 - (g) predivo bilje (lan i konoplja);
 - (h) proizvodnja trava i djeteline uzgojenih za sjeme.

Potpora za osiguranje koje pokriva štetu nanесenu stoci

- (52) Potpora se mogla dodijeliti uzgajivačima stoke koji su sklopili policu osiguranja stoke u svoje ime i platili najmanje 1 000 CZK (otprilike 37,4 EUR) u premijama za odgovarajuću godinu.
- (53) Intenzitet potpore kretao se od 35 % do 65 % dokumentiranih troškova osiguranja.

Dodatni uvjeti

- (54) Češka tijela potvrdila su da su isplate osiguranja morale biti ograničene na naknade koje nisu veće od troškova otklanjanja štete prouzročene predmetnim događajima (uvodna izjava 20.) i da se njima može pokriti samo stvarna proizvodnja prije nastanka štete. Nadalje, u ugovorima o osiguranju ne bi se zahtijevala ni navodila vrsta ili količina buduće proizvodnje.

- (55) Češka tijela potvrdila su da se potpora nije mogla ograničiti na osiguranje koje pruža jedno osiguravajuće društvo ili grupa društava i da se nije mogla uvjetovati sklapanjem ugovora o osiguranju s društvom s poslovnim nastanom u Češkoj.
- (56) Podnositelji zahtjeva za potporu morali su sklopiti ugovor o osiguranju s pružateljem osiguranja koji je sklopio sporazum o suradnji s davateljem potpore ⁽¹⁵⁾. Svaki pružatelj osiguranja mogao je zatražiti sklapanje takvog sporazuma o suradnji s tijelom koje dodjeljuje bespovratna sredstva.
- (57) U skladu s programom SA.49694 (2017/XA) i kako su potvrdila češka tijela, zahtjev za potporu morao se podnijeti prije plaćanja premije osiguranja.
- (58) Zahtjev za potporu morao je sadržavati ime podnositelja zahtjeva i veličinu poduzetnika, opis projekta ili aktivnosti, uključujući njegovu lokaciju, datume početka i završetka projekta, iznos potpore potreban za njegovu provedbu te prihvatljive troškove.
- (59) Potpore se nisu mogle zbrajati s potporama koje su primljene iz drugih lokalnih, regionalnih ili nacionalnih programa ili programa Unije ili s jednokratnim potporama za iste prihvatljive troškove.
- (60) Maksimalni intenzitet i iznos potpore trebao je na nediskriminirajući način izračunati davatelj potpore u trenutku njezine dodjele. Uz prihvatljive troškove morali su se priložiti jasni i ažurirani pisani dokazi. Svi iznosi koji se koriste za izračun intenziteta potpore i prihvatljivih troškova morali su biti iznosi prije odbitka poreza ili drugih naknada.
- (61) PDV nije bio prihvatljiv za potporu, osim ako se njegov povrat nije mogao ostvariti na temelju nacionalnih pravila.
- (62) Češka tijela objasnila su da potpora nije imala utjecaj na okoliš jer se koristila samo za nadoknadu dijela premija osiguranja.
- (63) Ista mjera nije uključena u češki strateški plan („CSP“) ni u češki program ruralnog razvoja za razdoblje 2014. – 2020., ali je cilj potpore u skladu s općim ciljem zajedničke poljoprivredne politike („ZPP“), tj. poticanjem konkurentnog i otpornog poljoprivrednog sektora, kao i sa specifičnim ciljem ZPP-a koji se odnosi na podupiranje održivog prihoda poljoprivrednih gospodarstava i otpornosti poljoprivrednog sektora te na povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava.
- (64) Češka tijela potvrdila su da će na modulu Europske komisije za transparentnu dodjelu potpora ⁽¹⁶⁾ objaviti cjeloviti tekst mjere i njegove provedbene odredbe ili pravnu osnovu, identitet davatelja potpore i identitet korisnika koji primaju pojedinačnu potporu veću od 60 000 EUR ⁽¹⁷⁾. Potvrdila su i da će te informacije biti objavljene nakon donošenja odluke o dodjeli potpore, da će se čuvati najmanje deset godina i biti dostupne javnosti bez ograničenja.

5. RAZLOZI ZA POKRETANJE POSTUPKA U SKLADU S ČLANKOM 108. STAVKOM 2. UFEU-a

- (65) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 67. odluke o pokretanju postupka, Komisija je pokrenula postupak u skladu s člankom 108. stavkom 2. UFEU-a iz sljedećih razloga:
 - (a) Kad je riječ o programu, Komisija je imala dvojbe u pogledu trenutka u kojem su poduzetnici morali podnijeti zahtjeve za potporu. Stoga je izrazila sumnju u to da je program u skladu s (formalnim) kriterijem učinka poticaja.

⁽¹⁵⁾ Popis predmetnih društava za osiguranje dostupan je na: <https://www.pgrlf.cz/programy/podpora-pojisteni-2/podpora-pojisteni/spolupracujici-pojistovny/>.

⁽¹⁶⁾ <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=hr>.

⁽¹⁷⁾ U skladu s dijelom I. odjeljkom 3.2.4. tih Smjernica države članice dužne su objaviti identitet korisnika koji primaju pojedinačnu potporu veću od 10 000 EUR, u usporedbi s pojedinačnim dodjelama koje premašuju 60 000 EUR u skladu sa Smjernicama iz 2014. Češka tijela obvezala su se da će program prilagoditi novim pravilima (uvodna izjava 38.).

- (b) Kad je riječ o pojedinačnoj potpori dodijeljenoj velikim poduzećima, Komisija je imala dvojbe u pogledu podnošenja protučinjeničnog scenarija i trenutka podnošenja zahtjeva. Stoga je izrazila sumnje u spojivost te potpore s primjenjivim pravilima o državnim potporama, točnije s kriterijem učinka poticaja. Naime, izrazila je sumnje u pogledu podnošenja protučinjeničnog scenarija i trenutka podnošenja zahtjeva.

5.1. Sumnje u spojivost programa s unutarnjim tržištem

- (66) U skladu s člankom 107. stavkom 3. UFEU-a potpora se može smatrati spojivom s unutarnjim tržištem samo ako se na nju može primijeniti jedno od odstupanja navedenih u tom članku. U predmetnim slučajevima Komisija je ispitala primjenjuje li se odstupanje iz članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a.
- (67) Na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a može se smatrati da je potpora spojiva s unutarnjim tržištem ako se utvrdi da olakšava razvoj određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja i ako takva potpora ne utječe negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.
- (68) U odluci o pokretanju postupka Komisija je ocijenila spojivost programa s unutarnjim tržištem s obzirom na Smjernice Europske unije o državnim potporama u sektorima poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima za razdoblje 2014. – 2020. ⁽¹⁸⁾ (dalje u tekstu „Smjernice iz 2014.”), koje su tada bile na snazi.
- (69) Komisija je u prvom redu ocijenila spojivost programa s unutarnjim tržištem s obzirom na dio I. poglavlje 3. („Zajednička načela ocjenjivanja”) Smjernica iz 2014.
- (70) Prilikom tog ocjenjivanja Komisija je izrazila dvojbe u pogledu spojivosti programa s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a zbog sumnji povezanih s trenutkom podnošenja zahtjeva za potporu.

Trenutak podnošenja zahtjeva

- (71) U skladu s točkom 66. Smjernica iz 2014. potpora je spojiva s unutarnjim tržištem ako dovodi do promjene u ponašanju poduzetnika na takav način da se on bavi dodatnom djelatnošću kojom se ne bi bavio bez potpore ili bi se njome bavio na ograničen ili drukčiji način.
- (72) Na temelju točke 70. Smjernica iz 2014. Komisija smatra da potpora nema poticajan učinak na korisnika ako su rad ili aktivnost već započeli prije nego što je korisnik podnio zahtjev za potporu nadležnom nacionalnom tijelu.
- (73) U skladu s točkom 35. podtočkom 25. Smjernica iz 2014. „početak rada na projektu ili aktivnosti” znači početak aktivnosti ili građevinskih radova povezanih s ulaganjem ili prva preuzeta pravno obvezujuća obveza u smislu narudžbe opreme ili korištenja usluga ili bilo koja druga obveza kojom projekt ili aktivnost postaju neopozivi, ovisno o tome što nastupi ranije.
- (74) U skladu s pravilima programa zahtjev za potporu mora se podnijeti nakon sklapanja ugovora o osiguranju, ali prije plaćanja premije osiguranja (uvodna izjava 29.).
- (75) U uvodnoj izjavi 66. odluke o pokretanju postupka Komisija je izrazila sumnju da je taj nacionalni postupak u skladu s točkom 35. podtočkom 25. Smjernica iz 2014., tj. s time hoće li zahtjevi za potporu biti podneseni prije trenutka „početka radova na projektu ili aktivnosti”, kako je utvrđeno u toj točki. Komisija je izrazila preliminarno mišljenje da je u ovom predmetu sklapanje ugovora o osiguranju prva pravno obvezujuća obveza te da je to trenutak koji treba smatrati „početkom radova na projektu ili aktivnosti”. Stoga je preliminarno zaključila da bi, kako bi se postupilo u skladu s točkom 70. Smjernica iz 2014., zahtjev trebalo podnijeti prije plaćanja premije osiguranja, ali i prije sklapanja ugovora o osiguranju.

⁽¹⁸⁾ SL C 204, 1.7.2014, str. 1.

- (76) Na temelju tih razmatranja Komisija je izrazila sumnju u usklađenost programa s pravilima o državnim potporama povezanim s učinkom poticaja ⁽¹⁹⁾.
- (77) Zbog tih je razloga Komisija pokrenula postupak u skladu s člankom 108. stavkom 2. UFEU-a i pozvala Češku i sve treće strane na koje je ta potpora mogla utjecati da dostave primjedbe. Komisija je pozvala Češku i da dostavi sve informacije koje bi mogle pomoći u ocjeni potpore.

5.2. Sumnje u zakonitost pojedinačne potpore

- (78) U odluci o pokretanju postupka Komisija se pozvala na tržišne informacije dobivene tijekom preliminarnog ispitivanja, koje su pokazale da je pojedinačna potpora dodijeljena određenim velikim poduzećima koje je davatelj potpore u trenutku dodjele pogrešno ocijenio kao MSP-ove. Smatrala je da je to ocjenjivanje provedeno samo iz formalnih razloga ⁽²⁰⁾, tj. isključivo provjerom formalnog ispunjavanja kriterija kojima se definira MSP, ne uzimajući u obzir gospodarsku stvarnost i načela sudske prakse utvrđena u uvodnim izjavama od 58. do 61. odluke o pokretanju postupka. Komisija je smatrala da je Češka već dodijelila potporu korisnicima koji u trenutku dodjele potpore možda nisu bili u skladu s definicijom MSP-ova ⁽²¹⁾ i koji stoga nisu ispunjavali uvjete za uključivanje u program SA.49594 (2017/XA). Stoga je smatrala da je svaka pojedinačna potpora koja je već dodijeljena prije prijave programa, a time i prije njegova odobrenja, nezakonita jer je dodijeljena protivno članku 108. stavku 3. UFEU-a ⁽²²⁾.
- (79) Razmatranje koje je Komisija iznijela u odluci o pokretanju postupka temeljilo se na njezinu tumačenju članka 4. stavka 2. Priloga I. ABER-u, kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 61. te odluke. Komisija je navela da njezino tumačenje proizlazi iz sudske prakse Suda i Općeg suda Europske unije („sudovi Unije”) koja se temelji na načelu *effet utile*.

5.3. Sumnje u spojivost pojedinačne potpore s unutarnjim tržištem

- (80) U skladu s člankom 107. stavkom 3. UFEU-a potpora se može smatrati spojivom s unutarnjim tržištem samo ako se na nju može primijeniti jedno od odstupanja navedenih u tom članku. U predmetnim slučajevima Komisija je ispitala primjenjuje li se odstupanje iz članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a.
- (81) Na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a može se smatrati da je potpora spojiva s unutarnjim tržištem ako se utvrdi da olakšava razvoj određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja i ako takva potpora ne utječe negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.
- (82) Komisija je u odluci o pokretanju postupka ocijenila spojivost pojedinačne potpore s unutarnjim tržištem s obzirom na Smjernice iz 2014., koje su tada bile na snazi.
- (83) Komisija je u prvom redu ocijenila spojivost pojedinačne potpore s unutarnjim tržištem s obzirom na dio I. poglavlje 3. („Zajednička načela ocjenjivanja”) Smjernica iz 2014.
- (84) Prilikom tog ocjenjivanja Komisija je izrazila sumnje u pogledu spojivosti nezakonito dodijeljene potpore s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a, osobito s obzirom na postojanje učinka poticaja. Komisija je u tom kontekstu ispitala dva uvjeta: podnošenje protučinjeničnog scenarija i trenutak podnošenja zahtjeva za potporu.

⁽¹⁹⁾ Uvodna izjava 66. odluke o pokretanju postupka.

⁽²⁰⁾ Uvodna izjava 57. odluke o pokretanju postupka.

⁽²¹⁾ Uvodna izjava 62. odluke o pokretanju postupka.

⁽²²⁾ Uvodna izjava 42. odluke o pokretanju postupka.

Podnošenje protučinjeničnog scenarija

- (85) U skladu s točkom 72. Smjernica iz 2014. korisnici koji su velika poduzeća u zahtjevu za potporu moraju opisati situaciju bez potpore, tj. protučinjenični scenarij ili alternativni projekt ili aktivnost. Protučinjenični scenarij morao je biti potkrijepljen pisanim dokazima, a tijelo koje dodjeljuje bespovratna sredstva moralo je provesti provjeru njegove vjerodostojnosti i potvrditi njegov poticajni učinak.
- (86) U fazi odluke o pokretanju postupka Komisija je imala dvojbe u pogledu toga je li taj uvjet ispunjen u slučaju velikih korisnika koji su primili pojedinačnu potporu iz uvodne izjave 3. Smatrala je da taj uvjet nije ispunjen zbog pogrešne primjene definicije MSP-ova u kontekstu provedbe programa SA.49594 (2017/XA) koji ispunjava uvjete za skupno izuzeće.
- (87) U tom se pogledu Komisija u odluci o pokretanju postupka pozvala na određene elemente definicije MSP-ova iz Priloga I. ABER-u i na relevantnu sudsku praksu sudova Unije ⁽²³⁾, kako je navedeno i u uvodnim izjavama 78. i 79. ove Odluke.
- (88) Korisnici potpore u okviru programa koji ispunjava uvjete za skupno izuzeće mogli su biti samo MSP-ovi te stoga nisu bili dužni dostaviti protučinjenični scenarij. Komisija je stoga izrazila sumnju u to jesu li korisnici pojedinačne potpore dostavili protučinjenični scenarij potreban za utvrđivanje poticajnog učinka te potpore ⁽²⁴⁾.

Trenutak podnošenja zahtjeva

- (89) U skladu s točkom 66. Smjernica iz 2014. potpora je spojiva s unutarnjim tržištem ako dovodi do promjene u ponašanju poduzetnika na takav način da se on bavi dodatnom djelatnošću kojom se ne bi bavio bez potpore ili bi se njome bavio na ograničen ili drukčiji način.
- (90) Na temelju točke 70. Smjernica iz 2014. Komisija smatra da potpora nema poticajan učinak na korisnika ako su rad na projektu ili aktivnost već započeli prije nego što je korisnik podnio zahtjev za potporu nadležnom nacionalnom tijelu.
- (91) U skladu s točkom 35. podtočkom 25. Smjernica iz 2014. „početak rada na projektu ili aktivnosti” znači početak aktivnosti ili građevinskih radova povezanih s ulaganjem ili prva preuzeta pravno obvezujuća obveza u smislu narudžbe opreme ili korištenja usluga ili bilo koja druga obveza kojom projekt ili aktivnost postaju ireverzibilni, ovisno o tome što je ranije.
- (92) U ovom predmetu zahtjev za potporu trebalo je podnijeti nakon sklapanja ugovora o osiguranju, ali prije plaćanja premije osiguranja (uvodna izjava 29. ove Odluke).
- (93) U uvodnoj izjavi 62. odluke o pokretanju postupka Komisija je izrazila sumnju u to jesu li korisnici koji su primili pojedinačnu potporu jer su pogrešno klasificirani kao MSP-ovi podnijeli protučinjenični scenarij.
- (94) Stoga je odlučila pokrenuti postupak u skladu s člankom 108. stavkom 2. UFEU-a u pogledu pojedinačne potpore „zbog sumnji u pogledu podnošenja protučinjeničnog scenarija i trenutka podnošenja zahtjeva” ⁽²⁵⁾.

6. PRIMJEDBE ČEŠKE

- (95) Češka je obavijestila Komisiju da u okviru programa nije objavljen nijedan poziv na podnošenje zahtjeva za potporu. Stoga potpora u okviru programa nije dodijeljena prije datuma na koji su češka tijela podnijela primjedbe na odluku o pokretanju postupka.
- (96) Češka je obavijestila Komisiju da je u standardnoj naknadnoj administrativnoj provjeri utvrđeno da više korisnika potpore u okviru programa SA.49594 (2017/XA) koji ispunjava uvjete za skupno izuzeće pripada kategoriji velikih poduzeća. Budući da u to vrijeme nije postojala pravna osnova za velika poduzeća, a taj je program koji ispunjava uvjete za skupno izuzeće bio ograničen na MSP-ove (uvodna izjava 19.), Češka je za te korisnike uspostavila postupke povrata. Češka je dostavila popis korisnika na koje se odnosi taj povrat.

⁽²³⁾ Uvodne izjave od 58. do 61. odluke o pokretanju postupka.

⁽²⁴⁾ Prva točka uvodnih izjava 62. i 67. odluke o pokretanju postupka.

⁽²⁵⁾ Prva točka uvodne izjave 67. odluke o pokretanju postupka.

- (97) Dostavila je i sljedeći popis drugih provjerenih korisnika za koje, prema navodima čeških tijela, *ex post* provjerom nisu otkrivene nepravilnosti: AGROPARKL s.r.o., Podnik pro výrobu vajec v Kosičkách s.r.o., Zemědělský podnik Kvasicko, a.s., MEZILEŠÍ s.r.o., MORAVA-HOP s.r.o., AGRO Jesenice u Prahy a.s., ZEPOS a.s., AGROSERVIS 1. zemědělská a.s. Višňové, JAROS s.r.o., Zea a.s., ZEV Šaratice a.s., Agro družstvo Sebranice, PRODEM a.s. Havlíčkův Brod, Zemědělské družstvo Radiměř, Zemědělské družstvo Květná, Zemědělské družstvo Vendolí, Rostěnice a.s., Agria a.s., ZD Krásná Hora nad Vltavou a.s., Zemědělské družstvo Dolany, ČESKÁ VEJCE FARMS, s.r.o., DRUKO STRÍŽOV s.r.o., FARMA VESELKA s.r.o., KLADRUBSKÁ a.s., Lužanská zemědělská a.s., Vlčnovská zemědělská a.s. i Zemědělská společnost Blšany s.r.o.
- (98) Kad je riječ o Komisijinim dvojabama iz uvodne izjave 62. odluke o pokretanju postupka (tj. da neki korisnici u trenutku dodjele potpore možda nisu bili u skladu s definicijom MSP-ova), Češka je navela da ti korisnici nisu dostavili protučinjenične scenarije. Tvrdila je da je potpora dodijeljena samo MSP-ovima u okviru programa SA.49594 (2017/XA) koji ispunjava uvjete za skupno izuzeće i u skladu sa zahtjevima iz ABER-a. Stoga u okviru programa koji ispunjava uvjete za skupno izuzeće nije utvrđen uvjet protučinjeničnog scenarija.
- (99) Češka je tvrdila da osim utvrđenih administrativnih pogrešaka (uvodna izjava 96. ove Odluke) nije dodijeljena potpora korisnicima koji zbog svoje veličine ne bi ispunjavali uvjete za potporu u okviru programa koji ispunjava uvjete za skupno izuzeće. Prema navodima čeških tijela taj se uvjet uvijek ocjenjivao s obzirom na pravila utvrđena u obvezujućem pravu Unije, posebno u Prilogu I. ABER-u.

6.1. Razvrstavanje određenih korisnika u MSP-ove

- (100) Češka tijela konkretno su se pozivala na članak 4. stavak 2. Priloga I. ABER-u u skladu s kojim, „ako na datum zaključenja financijskih izvještaja poduzeće ustanovi da je na godišnjoj razini premašilo prag broja osoblja ili financijske gornje granice utvrđene u stavku 2. ili palo ispod njih, to neće dovesti do gubitka ili stjecanja statusa srednjeg, malog ili mikropoduzeća, osim ako te gornje granice nisu premašene tijekom dva uzastopna računovodstvena razdoblja”.
- (101) Češka tijela istaknula su da ne postoje iznimke od tog pravila, već je ta odredba formulirana kao opće pravilo koje se automatski primjenjuje ako se utvrdi da su njegove pretpostavke valjane i istinite. Osim toga, istaknula su da promjena vlasničke strukture poduzeća nakon spajanja ili pripajanja redovito dovodi do premašivanja primjenjivih graničnih vrijednosti za MSP-ove. Češka je u tom pogledu smatrala da uvodna izjava 60. odluke o pokretanju postupka, u kojoj je Komisija navela da dodjela potpore takvim poduzećima nije u skladu s načelom učinka poticaja, nije razumna.
- (102) Češka smatra da bi, ako se pravilo utvrđeno u članku 4. stavku 2. Priloga I. ABER-u ne bi primjenjivalo formalno, nego uzimajući u obzir gospodarsku stvarnost, tekst bio drukčiji, npr. „Ovo se pravilo ne primjenjuje ako postane očito da je promjena trajna”. Jedino bi se u tom slučaju gospodarska stvarnost mogla uzeti, i uzimala bi se, u obzir u primjeni pravila, i to u svim okolnostima, a ne samo u slučaju spajanja ili pripajanja društva, što samo po sebi ne utječe na neopozivost promjene.
- (103) Prema mišljenju čeških tijela, uzimanje u obzir isključivo gospodarske stvarnosti u sličnim se slučajevima može pokazati potpuno obmanjujućim. U praksi u poduzećima često dolazi do naglog povećanja broja osoblja ili financijskih gornjih granica zbog uspješne trgovinske ili proizvodne politike, tj. čak i bez spajanja ili pripajanja, iz čega može biti očito da je riječ o neopozivom procesu. Međutim, pravilo utvrđeno u članku 4. stavku 2. Priloga I. ABER-u primjenjuje se čak i u takvim okolnostima, a nacionalna tijela prilikom njegove primjene ne moraju ponovno ocijeniti gospodarsku stvarnost svakog pojedinog slučaja.
- (104) S druge strane, spajanje ili pripajanje ne može predstavljati neopozivu promjenu vlasništva, već podrazumijeva proces raznih strukturnih promjena ili transformacija ili pripajanje poduzeća za potrebe ulaganja.

- (105) Češka osim toga smatra da je pravilo iz članka 4. stavka 2. Priloga I. ABER-u jasan, relevantan i proporcionalan kriterij na temelju kojeg se dopuštaju razumne fluktuacije u brojkama i objavama koje je poduzeće prijavilo tijekom određenog razdoblja. Čini se da ništa u tom pravilu ne upućuje na to da je Komisija namjeravala nacionalnim tijelima povjeriti ocjenu gospodarske stvarnosti u svakom pojedinom predmetu. Češka smatra da je uloga nacionalnih tijela ograničena na preispitivanje usklađenosti s kriterijima kako su nedvosmisleno utvrđeni u članku 4. stavku 2. Priloga I. toj uredbi. Obveza procjene vrijednosti trajnosti (ili kratkotrajnosti) koje prijavljuju poduzeća ne bi odgovarala zahtjevu za primjenu jasnih i jednostavnih kriterija ocjenjivanja jer bi to ocjenjivanje zahtijevalo sveobuhvatnu gospodarsku ocjenu svakog pojedinačnog podnositelja zahtjeva. To bi bilo u suprotnosti s Komisijinim ciljem pojednostavnjenja administrativnog opterećenja i poboljšanja transparentnosti i pravne sigurnosti te ujednačene primjene pravila o skupnom izuzeću u svim državama članicama.
- (106) Kad je riječ o tumačenju članka 4. stavka 2. Priloga I. ABER-u u okviru sudske prakse, Češka se slaže da se sadržaj pravnog pravila može pojasniti tumačenjem, ali smatra da se to ne smije koristiti u svrhu pogrešnog tumačenja prava čije je značenje jasno i razumljivo. Takvo bi postupanje moglo dovesti do neprihvatljivog nedostatka sigurnosti u pravnim transakcijama.
- (107) Češka ističe da se sudska praksa na koju Komisija upućuje u uvodnoj izjavi 59. odluke o pokretanju postupka odnosi na tzv. povezana poduzeća, što je kriterij koji se upotrebljava za potrebe primjene članka 3., a ne članka 4. Priloga I. ABER-u.
- (108) Češka tvrdi da su u članku 4. stavku 1. Priloga I. ABER-u utvrđeni relevantni podaci (broj osoblja i financijska gornja granica) za poduzeća koja su prošla test povezanog poduzeća te stoga predstavlja „drugu fazu” ocjene statusa poduzeća. Prema tome, odnosi se na drukčiju situaciju i ne primjenjuje se na ocjenjivanje odnosa među poduzećima u skladu sa sudskom praksom na koju se Komisija poziva u svojoj odluci o pokretanju postupka.
- (109) Nadalje, Češka tvrdi da se člankom 4. stavkom 2. Priloga I. ABER-u dodatno razrađuje članak 4. stavak 1. tog priloga s obzirom na to da se propisuje da je potrebno provjeriti ispunjava li poduzeće koje je već prošlo test povezanog poduzeća i za koje su nadležna tijela pribavila potrebne podatke (broj osoblja i financijski iznosi u skladu s člankom 4. stavkom 1. Priloga I. toj uredbi) uvjete da ga se može smatrati MSP-om. Stoga, ako se njime utvrđuje pravilo da promjena prijavljenih podataka o poduzećima koja su prošla test povezanog poduzeća u skladu s člankom 3. stavcima od 1. do 4. tog priloga ne dovodi automatski do gubitka ili stjecanja statusa MSP-a, članak 4. stavak 2. Priloga I. ABER-u predstavlja treću fazu ocjenjivanja statusa MSP-a.
- (110) Češka stoga zaključuje da se sudska praksa koju Komisija navodi ne primjenjuje na ovaj predmet jer se ne odnosi na „treću fazu” ocjenjivanja statusa MSP-a. Češka smatra i da ustaljena politika Komisije ili prethodne presude sudova Unije ne onemogućuju primjenu članka 4. stavka 1. Priloga I. ABER-u u okolnostima u kojima su pragovi za MSP-ove premašeni zbog spajanja ili pripajanja. Naprotiv, u presudi T-745/17 ⁽²⁶⁾ Opći sud Europske unije jasno je zaključio da se članak 4. stavak 2. Priloga I. Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 („GBER”) ⁽²⁷⁾ primjenjuje čak i u slučaju spajanja i pripajanja.
- (111) Naposlijetku, Češka je tvrdila da je, kako bi poboljšala pravnu sigurnost za korisnike potpore i njezine davatelje, odustala od prethodno navedene provedbene prakse i u skladu s Komisijinim Priručnikom za korisnike za definiciju MSP-ova od 1. kolovoza 2018. više ne primjenjuje članak 4. stavak 2. Priloga I. ABER-u na poduzeća koja zbog promjene vlasništva premašuju pragove za MSP-ove. Češka ujedno tvrdi da njegova prethodna primjena nije predstavljala povredu te odredbe.

⁽²⁶⁾ Presuda Općeg suda od 9. rujna 2020., Kerkosand/Komisija, T-745/17, ECLI:EU:T:2020:400.

Uvodna izjava 66. odluke o pokretanju postupka.

⁽²⁷⁾ Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (SL L 187, 26.6.2014., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>).

6.2. Početak rada i trenutak podnošenja zahtjeva

- (112) Češka je navela da se trenutkom *početka radova* u ovom predmetu mora smatrati trenutak plaćanja premije osiguranja, a ne sklapanje ugovora o osiguranju kako je Komisija predložila u odluci o pokretanju postupka ⁽²⁸⁾.
- (113) Češka je objasnila da se u skladu s njezinim nacionalnim pravilima „projekt” ili „djelatnost” odnosi na osiguranje koje se plaća na godišnjoj osnovi. U skladu s tim poduzetnik svake godine mora odlučiti hoće li sklopiti godišnje osiguranje, a potpora se može dodijeliti samo za godišnje osiguranje, ali ne i za višegodišnje razdoblje osiguranja.
- (114) U kontekstu utvrđivanja trenutka *početka radova na projektu ili djelatnosti* češka tijela upućuju na prevladavajuću poslovnu praksu: poljoprivredna poduzeća sklapaju ugovor o osiguranju s automatskom klauzulom o produljenju. Automatsko produljenje bitno je za dobivanje dugoročnog osiguranja. Nakon toga, za osiguranje za odgovarajuću godinu potrebno je platiti godišnju premiju osiguranja. Ako poduzetnik ne plati premiju za sljedeću godinu, gubi osiguranje za tu godinu. Nije potrebno ništa drugo osim plaćanja godišnje premije.
- (115) Češka tijela smatraju da bez potpore poduzetnik osiguran u jednoj godini ne bi nužno ugovorio osiguranje za sljedeću godinu. Prije plaćanja premije osiguranja poduzeće ne preuzima pravno obvezujuću obvezu zbog koje bi godišnje osiguranje postalo *neopozivo*. Svako godišnje osiguranje mora se smatrati zasebnim projektom koji zahtijeva novo i neovisno donošenje odluka, a iz postojanja višegodišnjeg ugovora ili godišnjeg osiguranja plaćenog u jednoj godini ne može se zaključiti da će društvo isto osiguranje ugovoriti i za sljedeću godinu.
- (116) U tim je okolnostima cilj potpore potaknuti poduzetnike na ugovaranje godišnjeg osiguranja. Bez javne potpore kojom se poljoprivrednike motivira da ugovore osiguranje svake godine, pokrivenost osiguranjem od rizika u poljoprivrednom sektoru bila bi znatno niža s obzirom na visoke troškove premije osiguranja i ograničena financijska sredstva dostupna poljoprivrednom sektoru.
- (117) Češka tijela smatraju da bi se trenutkom *početka radova* u ovom predmetu stoga trebalo smatrati plaćanje godišnje premije.
- (118) Ta se praksa spominje i u nacionalnom pravnom okviru za osiguranje. U članku 2804. Zakona 89/2012 Sb. (Građanski zakonik), kako je izmijenjen, navodi se: „[a]ko osiguravatelj podsjeća ugovaratelja osiguranja da plati premiju osiguranja i obavijesti ga da će osiguranje prestati vrijediti, osim ako se premija osiguranja plati u dodatnom roku od najmanje mjesec dana od dana dostave podsjetnika, osiguranje prestaje istekom roka u kojem nije plaćena premija osiguranja”.
- (119) Češka tijela objasnila su važnost višegodišnjih ugovora. Ako bi korisnici raskinuli svoje postojeće police osiguranja prije potpisivanja novog ugovora o osiguranju, morali bi odustati od osiguranja u određenom razdoblju. To bi dovelo do neželjene posljedice koja bi bila u suprotnosti s navodnim ciljevima programa i neprihvatljiva sa stajališta upravljanja rizicima poduzeća. Češka tijela smatraju da nije razumno tražiti od korisnika da se izlažu riziku iz isključivo formalističkih razloga.
- (120) Nadalje, osiguravajuća društva obično nude poticaje za ugovaranje dugoročnog osiguranja, kao što su popusti na premije osiguranja ili druge pogodnosti, što poljoprivrednike motivira da sklope osiguranje za širi raspon rizika.
- (121) Češka tijela potvrdila su da se potpora neće dodijeliti korisniku koji je platio godišnju premiju osiguranja prije podnošenja zahtjeva za potporu.
- (122) Neovisno o prethodno navedenom, češka tijela primjećuju da sam uvjet prema kojem korisnici moraju podnijeti zahtjev za potporu prije *početka radova na projektu* ne bi trebalo smatrati apsolutnim kriterijem za dodjelu potpore. Naprotiv, u sudskoj praksi sudova Unije utvrđeno je da se u posebnim slučajevima mogu pojaviti okolnosti koje će dovesti do stvarnog poticajnog učinka čak i ako su radovi na projektu započeli prije datuma podnošenja zahtjeva za potporu ⁽²⁹⁾. Češka tijela stoga tvrde da nema potrebe za prekomjernim formalizmom.

⁽²⁸⁾ Uvodna izjava 66. odluke o pokretanju postupka.

⁽²⁹⁾ Presuda Suda od 13. lipnja 2013. u spojenim predmetima C-630/11 P, HGA srl. i dr., C-631/11 P, Regione autonoma della Sardegna, C-632/11 P, Timsas srl. i C-633/11 P, Grand Hotel Abi d'Oru SpA, ECLI:EU:C:2013:387, t. 109. i 110.

7. OCJENA

7.1. Postojanje potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a

- (123) U skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a, „[o]sim ako je Ugovorima drukčije predviđeno, svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku koja narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama”.
- (124) Prema ustaljenoj sudskoj praksi, da bi se nacionalna mjera smatrala „državnom potporom” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a mora ispunjavati sve uvjete navedene u nastavku. Prvo, mora se dodijeliti intervencijom države ili iz državnih sredstava. Drugo, ta intervencija mora biti takva da može utjecati na trgovinu među državama članicama. Treće, zbog nje mora nastati selektivna prednost za primatelja. Četvrto, mora narušavati ili prijetiti da će narušiti tržišno natjecanje ⁽³⁰⁾.
- (125) U uvodnoj izjavi 40. odluke o pokretanju postupka ⁽³¹⁾ Komisija je došla do preliminarne zaključka da su ispunjeni uvjeti iz članka 107. stavka 1. UFEU-a i da program čini državnu potporu u smislu tog članka.
- (126) Taj preliminarni zaključak nije doveden u pitanje u primjedbama koje je dostavila Češka. Osim toga, Češka je sama taj program prijavila kao državnu potporu.
- (127) Program se može pripisati državi jer se temelji na pravnim aktima opisanima u uvodnoj izjavi 11., a provodi ga državno tijelo (uvodna izjava 13.). Potpora bi se isplaćivala iz državnog proračuna, odnosno iz državnih sredstava (uvodna izjava 12.).
- (128) Korisnici na temelju programa ostvaruju prednost u obliku izravnih bespovratnih sredstava (uvodna izjava 14.). Program tako oslobađa te korisnike troškova koje bi morali snositi u uobičajenim tržišnim uvjetima.
- (129) Program je selektivan jer bi se potpora dodijelila samo određenim poduzetnicima, i to velikim poduzetnicima koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom (uvodna izjava 15.). Drugi poduzetnici u usporedivoj pravnoj i činjeničnoj situaciji ne ispunjavaju uvjete za potporu i stoga ne bi dobili istu povlasticu. Gospodarski subjekti u pravilu bi trebali snositi vlastite troškove.
- (130) U skladu sa sudskom praksom Suda čini se da potpora poduzetniku utječe na trgovinu među državama članicama kad taj poduzetnik djeluje na tržištu otvorenom za trgovinu unutar EU-a. Korisnici potpore djeluju u sektoru primarne poljoprivredne proizvodnje, u kojem se odvija trgovina unutar EU-a. Taj je sektor zato otvoren za tržišno natjecanje na razini Unije, zbog čega je osjetljiv na sve mjere donesene u korist proizvodnje u jednoj ili više država članica. Stoga je program mogao narušiti tržišno natjecanje i utjecati na trgovinu među državama članicama.
- (131) Uzimajući u obzir prethodno navedeno, ispunjeni su zahtjevi iz članka 107. stavka 1. UFEU-a. Stoga se može zaključiti da program predstavlja državnu potporu u smislu tog članka. Češka tijela nisu osporila taj zaključak.
- (132) Budući da se potpora temelji na aktu na temelju kojeg su se, bez potrebe za daljnjim provedbenim mjerama (uvodna izjava 11.), pojedinačne potpore mogle dodjeljivati poduzetnicima koji su u okviru tog akta definirani na općenit i apstraktan način ⁽³²⁾, Komisija smatra da je riječ o programu potpore u smislu točke 35. podtočke 4. Smjernica iz 2014. i točke 33. podtočke 13. Smjernica iz 2023.
- (133) Kad je riječ o pojedinačnoj potpori, Komisija smatra da se razmatranja iz uvodnih izjava od 123. do 130. na tu pojedinačnu potporu primjenjuju *mutatis mutandis* s obzirom na značajke koje dijeli s potporom dodijeljenom na temelju programa. Stoga zaključuje da pojedinačna potpora koja je već dodijeljena velikim poduzećima čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

⁽³⁰⁾ Presuda Suda od 7. studenog 2024. u predmetu C-588/22P, Ryanair/Komisija, ECLI:EU:C:2024:935, točka 100.

⁽³¹⁾ Uvodna izjava 40. odluke o pokretanju postupka.

⁽³²⁾ Vidjeti osobito odjeljke 2.2.3. i 2.2.4.

7.2. **Spojivost programa s unutarnjim tržištem**

7.2.1. *Članak 107. stavak 3. točka (c) UFEU-a i primjenjive smjernice*

- (134) Na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a može se smatrati da je potpora spojiva s unutarnjim tržištem ako se utvrdi da se njome olakšava razvoj određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja i ako takva potpora ne utječe negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.
- (135) U skladu s tim, kako bi se smatrala spojivom na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a, potporom se mora (i) olakšati razvoj određene gospodarske djelatnosti ili određenih područja (pozitivni uvjet) i (ii) ne smije negativno utjecati na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu (negativni uvjet).
- (136) Komisija će ocijeniti jesu li ta dva uvjeta ispunjena s obzirom na primjenjive smjernice. Komisija je u odluci o pokretanju postupka ocijenila spojivost programa s unutarnjim tržištem s obzirom na Smjernice iz 2014., koje su bile na snazi u trenutku donošenja te odluke. Međutim, Smjernice iz 2014. zamijenjene su Smjernicama iz 2023., koje su na snazi od 1. siječnja 2023. U skladu s točkom 655. Smjernica iz 2023. Komisija će te smjernice primjenjivati na sve prijavljene mjere potpore o kojima mora donijeti odluku nakon 1. siječnja 2023., čak i ako su prijavljene prije tog datuma. Stoga Komisija u ovoj Odluci ocjenjuje spojivost programa s obzirom na Smjernice iz 2023.
- (137) Na potporu koja se može dodijeliti na temelju programa primjenjuju se dio I. poglavlje 3. (Ocjena spojivosti u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a) i dio II. odjeljak 1.2.1.6. (Potpore za plaćanje premija osiguranja) Smjernica iz 2023.

7.2.2. *Pozitivan uvjet: potpora olakšava razvoj određene gospodarske djelatnosti ili određenih gospodarskih područja*

7.2.2.1. *Olakšavanje gospodarske djelatnosti*

- (138) U skladu s točkom 43. Smjernica iz 2023. država članica mora dokazati da je cilj potpore olakšati razvoj određene gospodarske djelatnosti.
- (139) Komisija navodi da je program osmišljen za potporu poljoprivrednicima u rizičnim i kriznim situacijama jer ih potiče da ugovore osiguranje. Osiguranje je važan instrument za poljoprivredni sektor, koji je često izložen rizicima i kriznim situacijama. Na taj se način potporom podupire primarna poljoprivredna proizvodnja (uvodna izjava 9.).
- (140) U skladu s točkom 44. Smjernica iz 2023. države članice moraju opisati i hoće li potpora doprinijeti postizanju ciljeva ZPP-a i na koji način, a u okviru te politike i ciljevima Uredbe (EU) 2021/2115, i detaljnije opisati očekivane koristi od potpore. Ciljevi programa u skladu su s ciljem ZPP-a o poticanju pametnog, konkurentnog, otpornog i diversificiranog sektora poljoprivrede kojim se osigurava dugoročna sigurnost opskrbe hranom, utvrđenim u članku 5. točki (a) Uredbe (EU) 2021/2115 te s ciljevima utvrđenima u članku 6. stavku 1. točkama (a) i (b) te uredbe kojima se nastoji poduprijeti održiv dohodak poljoprivrednih gospodarstava i otpornost poljoprivrednog sektora te povećati konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava (uvodna izjava 36.). Stoga je program u skladu s točkom 44. Smjernica iz 2023.
- (141) Komisija stoga smatra da bi se potporom olakšala gospodarska djelatnost jer bi doprinijela ostvarivanju konkurentnosti i otpornosti primarne poljoprivredne proizvodnje.

7.2.2.2. Poticajni učinak (trenutak podnošenja zahtjeva)

- (142) Drugi razlog za pokretanje službenog istražnog postupka odnosio se na uvjet da potpora mora imati učinak poticaja, posebno u odnosu na trenutak podnošenja zahtjeva za potporu ⁽³³⁾. Komisija je imala dvojbe u pogledu toga hoće li zahtjevi u okviru programa biti podneseni prije početka radova (vidjeti i uvodnu izjavu 94.).
- (143) Komisija podsjeća da u skladu s točkom 70. Smjernica iz 2014. i točkom 50. Smjernica iz 2023., ako su rad ili djelatnost već započeli prije nego što je korisnik podnio zahtjev za potporu nacionalnim tijelima, ta potpora ne predstavlja poticaj za korisnika.
- (144) U skladu s točkom 35. podtočkom 25. Smjernica iz 2014. i točkom 33. podtočkom 57. Smjernica iz 2023. „početak rada na projektu ili djelatnosti” znači početak aktivnosti ili građevinskih radova povezanih s ulaganjem ili prva pravno obvezujuća obveza za naručivanje opreme ili korištenje usluga ili bilo koja druga obveza koja projekt ili djelatnost čini neopozivima, ovisno o tome što nastupi prije.
- (145) Češka tijela odgovorila su na te dvojbe detaljnim objašnjenjem postupka povezanog s ugovorima o osiguranju (uvodne izjave od 113. do 122.).
- (146) Češka tijela objasnila su da zbog osiguranja za odgovarajuću godinu korisnik mora platiti godišnju premiju osiguranja. Bez godišnjeg plaćanja za nadolazeću godinu gubi se osiguranje za tu godinu. Prije plaćanja premije osiguranja poduzeće ne preuzima pravno obvezujuću obvezu zbog koje bi godišnje osiguranje postalo neopozivo.
- (147) Češka tijela tvrdila su da bez potpore poduzetnik osiguran u jednoj godini ne bi nužno ugovorio osiguranje za sljedeću godinu. Stoga se svako godišnje osiguranje mora smatrati zasebnim projektom. Iz postojanja godišnjeg osiguranja u jednoj godini ne može se zaključiti da će poduzetnik obnoviti ugovor sljedeće godine (uvodna izjava 113.).
- (148) Komisija prima na znanje da sklapanje ugovora ne nameće automatski obvezu plaćanja godišnjeg osiguranja. Komisija smatra da nakon sklapanja ugovora o osiguranju poljoprivrednici nisu dužni plaćati godišnje osiguranje, već imaju diskrecijsko pravo odabrati hoće li plaćanjem premije osiguranja preuzeti osiguranje za određenu godinu. U takvim okolnostima odlučujući trenutak za ocjenu poticajnog učinka potpore jest trenutak plaćanja godišnje premije osiguranja, a ne trenutak sklapanja ugovora s klauzulom o automatskom produljenju (uvodna izjava 112.).
- (149) Komisija stoga smatra da se potporom poljoprivrednike potiče da ugovaraju godišnje osiguranje koje možda ne bi ugovorili bez potpore. Češka tijela potvrdila su da se potpora neće dodijeliti korisniku koji je platio godišnju premiju osiguranja prije podnošenja zahtjeva za potporu (uvodna izjava 121.).
- (150) Komisija se stoga slaže s češkim tijelima da se „početkom rada na projektu ili djelatnosti” mora smatrati trenutak plaćanja godišnje premije osiguranja, a ne trenutak sklapanja ugovora o osiguranju.
- (151) U skladu s točkom 47. Smjernica iz 2023. program ima učinak poticaja ako se njime mijenja ponašanje poduzetnika tako da se bave dodatnom djelatnošću koja doprinosi razvoju sektora, a kojom se ne bi bavili bez potpore ili bi se njome bavili na drukčiji način ili u ograničenoj mjeri.
- (152) U skladu s točkom 48. Smjernica iz 2023. mjere državne potpore kojima se jednostavno nastoji poboljšati financijsko stanje poduzetnika, ali koje ni na koji način ne doprinose razvoju sektora, a osobito potpore koje se dodjeljuju isključivo na temelju cijene, količine, proizvodne jedinice ili jedinice sredstava za proizvodnju, smatraju se operativnom potporom koja je nespojiva s unutarnjim tržištem. Nadalje, vjerojatno je da će takve potpore zbog svoje prirode ometati i mehanizme organizacije unutarnjeg tržišta.

⁽³³⁾ Uvodna izjava 67. druga alineja odluke o pokretanju postupka.

- (153) Na temelju točke 50. Smjernica iz 2023. Komisija smatra da potpora nema poticajan učinak na korisnika ako su rad na relevantnom projektu ili djelatnosti već započeli prije nego što je korisnik podnio zahtjev za potporu nadležnom nacionalnom tijelu.
- (154) U skladu s točkom 51. Smjernica iz 2023. zahtjev za potporu mora sadržavati barem ime podnositelja zahtjeva i veličinu poduzetnika, opis projekta ili djelatnosti, uključujući njegovu lokaciju, datume početka i završetka projekta, potrebni iznos potpore i prihvatljive troškove. Osim toga, u skladu s točkom 52. Smjernica iz 2023. velika poduzeća u zahtjevu moraju opisati stanje bez potpore, koje se naziva protučinjenični scenarij, ili alternativni projekt ili djelatnost te dostaviti pisane dokaze kojima potkrepljuju protučinjenični scenarij opisan u zahtjevu. Taj se zahtjev ne primjenjuje na općine koje su autonomna tijela lokalne vlasti s godišnjim proračunom manjim od 10 milijuna EUR i s manje od 5 000 stanovnika. U skladu s točkom 53. Smjernica iz 2023., pri zaprimanju zahtjeva za potporu davatelj potpore mora provjeriti vjerodostojnost protučinjeničnog scenarija i potvrditi da potpora ima potrebni učinak poticaja. Protučinjenični scenarij vjerodostojan je ako je istinit i odnosi se na odlučujuće čimbenike koji su postojali u trenutku kad je korisnik donio odluku u vezi s predmetnim projektom ili djelatnošću.
- (155) Komisija je u odluci o pokretanju postupka izrazila sumnju u usklađenost nacionalne pravne osnove s točkom 70. Smjernica iz 2014., koja je identična točki 50. Smjernica iz 2023. Kako je zaključeno u uvodnoj izjavi 150., Komisija smatra da je trenutak početka rada na projektu ili djelatnosti u ovom predmetu plaćanje godišnje premije osiguranja.
- (156) Češka tijela potvrdila su da se u programu utvrđuje uvjet u skladu s kojim korisnici potpore podnose zahtjev za potporu prije početka rada ili aktivnosti (uvodne izjave 29. i 150.). Zahtjev za potporu mora sadržavati barem ime podnositelja zahtjeva i veličinu poduzetnika, opis projekta ili djelatnosti, uključujući njegovu lokaciju, datume početka i završetka projekta, potrebni iznos potpore i prihvatljive troškove (uvodna izjava 30.). Protučinjenični scenarij ili alternativni projekt ili djelatnost moraju dostaviti i veliki poduzetnici te uz to priložiti pisane dokaze (uvodna izjava 31.).
- (157) Potpora se može dodijeliti za troškove premije osiguranja (uvodna izjava 21.). Na taj način potpora ne bi služila za subvencioniranje troškova aktivnosti koje bi poduzetnik ionako snosio, ni za nadoknadu uobičajenih poslovnih rizika gospodarske djelatnosti pa stoga nije bila namijenjena općenitom poboljšanju financijskog stanja poduzetnika.
- (158) Na temelju toga Komisija zaključuje da program ima učinak poticaja.

7.2.2.3. Nema kršenja mjerodavnih odredaba i općih načela prava Unije

- (159) U skladu s točkom 61. Smjernica iz 2023. potpora se ne može proglasiti spojivom s unutarnjim tržištem ako mjera državne potpore, uvjeti povezani s njom, uključujući način njezina financiranja ako je on neizostavan dio te mjere, ili aktivnosti koje financira podrazumijevaju povredu mjerodavnog zakonodavstva Unije.
- (160) Uvjeti programa utvrđeni su u skladu s primjenjivim zakonodavstvom Unije. Nema naznaka da bi predložena potpora ili s njom povezani uvjeti podrazumijevali kršenje relevantnih odredaba i općih načela prava Unije. Komisija stoga smatra da je program u skladu s točkom 61. Smjernica iz 2023.
- (161) U skladu s točkom 62. Smjernica iz 2023. Komisija neće odobriti državne potpore koje su nespojive s odredbama o zajedničkoj organizaciji tržišta ili koje bi omele ispravno funkcioniranje zajedničke organizacije. Nema naznaka da bi predložena potpora bila nespojiva s odredbama o zajedničkoj organizaciji tržišta ili ometala ispravno funkcioniranje zajedničke organizacije.
- (162) U skladu s točkom 63. Smjernica iz 2023. državna potpora ne može se proglasiti spojivom s unutarnjim tržištem ako dodjela potpore podrazumijeva da je poduzetnik korisnik dužan koristiti nacionalne proizvode ili usluge. Program ne predviđa takvu obvezu.

- (163) U skladu s točkom 64. Smjernica iz 2023. Komisija neće odobriti potpore za aktivnosti povezane s izvozom u treće zemlje ili u države članice koje bi bile izravno povezane s izvezenim količinama, potpore uvjetovane time da se korištenju domaće robe daje prednost u odnosu na uvezenu robu ili potpore za uspostavljanje i rad distribucijske mreže ili za pokrivanje drugih izdataka povezanih s izvoznim aktivnostima. Program ne predviđa takve vrste potpora.

7.2.2.4. Zaključak

- (164) Komisija stoga smatra da bi program olakšao razvoj djelatnosti primarne poljoprivredne proizvodnje.

7.2.3. *Negativan uvjet: potpora ne smije neopravdano utjecati na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo protivno zajedničkom interesu*

- (165) U skladu s točkom 67. Smjernica iz 2023. svaka mjera potpore po prirodi narušava tržišno natjecanje i utječe na trgovinu među državama članicama. Međutim, kako bi se utvrdilo jesu li distorzivni učinci potpore ograničeni na minimum, Komisija provjerava je li potpora potrebna, primjerena, razmjerna i transparentna.

- (166) U skladu s točkom 68. Smjernica iz 2023. Komisija zatim ocjenjuje distorzivni učinak predmetne potpore na tržišno natjecanje i trgovinske uvjete. Komisija će zatim usporediti pozitivne učinke potpore i njezine negativne učinke na tržišno natjecanje i trgovinu. Ako pozitivni učinci nadmašuju negativne, Komisija će potporu proglasiti spojivom.

7.2.3.1. Potreba za intervencijom države

- (167) U skladu s točkom 70. Smjernica iz 2023. državnom potporom može se ostvariti cilj od zajedničkog interesa ako se njome nastoje ispraviti tržišni nedostaci.

- (168) Komisija napominje da su češka tijela objasnila da se programom nastoji postići viša razina sigurnosti poljoprivrednih poduzeća u slučaju nepredviđenih šteta jer će osiguranje postati dostupno u cijelom poljoprivrednom sektoru. Stoga je cilj programa motivirati poljoprivrednike da sklope osiguranje kako bi bolje upravljali rizicima i kriznim situacijama.

- (169) Komisija na temelju toga smatra da bi državna intervencija dovela do široke dostupnosti osiguranja u poljoprivrednom sektoru, u kojem bi cijene tog osiguranja u protivnom mogle biti vrlo visoke. Komisija stoga smatra da je program u skladu s točkom 70. Smjernica iz 2023.

- (170) U skladu s točkom 71. Smjernica iz 2023. Komisija smatra da tržište ne ispunjava očekivane ciljeve bez intervencije države ako mjere potpore ispunjavaju posebne uvjete utvrđene u dijelu II. Smjernica iz 2023. Komisija navodi da program ispunjava posebne zahtjeve utvrđene u dijelu II. odjeljku 1.2.1.6. Smjernica iz 2023. (uvodne izjave od 197. do 206.). Stoga, u skladu s točkom 71. Smjernica iz 2023., Komisija smatra da postoji potreba za intervencijom države.

7.2.3.2. Primjerenost potpore

- (171) U skladu s točkom 72. Smjernica iz 2023. predložena mjera potpore mora biti primjeren instrument politike za ostvarenje relevantnog cilja politike. Država članica mora dokazati da su potpora i njezin oblik primjereni za postizanje cilja mjere na koju se potpora odnosi.

- (172) Cilj je programa pomoći poljoprivrednicima u osiguranju djelatnosti od nepredviđenih rizika i kriznih situacija kako bi se poboljšala konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava. Stoga Komisija smatra da program doprinosi ukupnoj konkurentnosti i otpornosti poljoprivrednog sektora. Komisija stoga zaključuje da je program primjereni instrument politike za ostvarivanje tih ciljeva.

Primjerenost u odnosu na alternativne instrumente politike

- (173) Kako je predviđeno u točki 73. Smjernica iz 2023. Komisija državne potpore dodijeljene u sektorima poljoprivrede i šumarstva smatra primjerenim instrumentom politike ako ispunjavaju posebne uvjete utvrđene u relevantnim odjeljcima dijela II. tih smjernica.
- (174) Program ispunjava posebne zahtjeve utvrđene u dijelu II. odjeljku 1.2.1.6. Smjernica iz 2023. (uvodne izjave od 197. do 206.). Stoga je riječ o primjerenom instrumentu politike.
- (175) Točka 74. Smjernica iz 2023. ne primjenjuje se u ovom predmetu jer se operacije prihvatljive za potporu ne sufinanciraju u okviru češkog strateškog plana na temelju ZPP-a (uvodna izjava 36.).

Primjerenost u odnosu na druge instrumente potpore

- (176) U skladu s točkom 75. Smjernica iz 2023. potpore se mogu dodijeliti u raznim oblicima. Međutim, države članice trebale bi ih dodjeljivati u obliku za koji je najmanje vjerojatno da će narušiti trgovinu i tržišno natjecanje.
- (177) U skladu s točkom 76. Smjernica iz 2023., ako je za mjeru potpore opisane u dijelu II. Smjernica iz 2023. utvrđen određeni oblik, taj se oblik smatra primjerenim instrumentom potpore za potrebe tih smjernica. Primjenjiva su pravila iz dijela II. odjeljka 1.2.1.6. Smjernica iz 2023., u kojem nije utvrđen određeni oblik potpore.
- (178) U okviru tog programa potpora se može dodijeliti poljoprivrednicima u obliku izravnih bespovratnih sredstava (uvodna izjava 14.), što češka tijela smatraju najprimjerenijim oblikom za olakšavanje plaćanja troškova premije osiguranja.
- (179) Svrha je programa nadoknaditi poljoprivrednicima troškove premije osiguranja. Komisija se slaže da su izravna bespovratna sredstva najprimjereniji oblik potpore za nadoknadu. Na temelju toga zaključuje da program ispunjava uvjete iz točke 76. Smjernica iz 2023.

7.2.3.3. Proporcionalnost potpore

- (180) U skladu s točkom 83. Smjernica iz 2023. potpora se smatra razmjernom ako je njezin iznos po korisniku ograničen na minimum potreban za provedbu djelatnosti kojoj je dodijeljena potpora. U skladu s točkom 84. Smjernica iz 2023., da bi potpore bile razmjerne, iznos potpore ne bi smio premašiti prihvatljive troškove, uz neke iznimke. U skladu s točkom 85. Smjernica iz 2023., kako bi se zajamčili predvidivost i jednaki uvjeti, Komisija primjenjuje maksimalne intenzitete potpore.
- (181) U skladu s točkom 86. Smjernica iz 2023., ako su prihvatljivi troškovi pravilno izračunani i poštuju se maksimalni intenziteti potpore ili maksimalni iznosi potpore utvrđeni u dijelu II. tih smjernica, smatra se da je kriterij razmjernosti ispunjen.
- (182) U skladu s točkom 87. Smjernica iz 2023. maksimalni intenzitet potpore i iznos potpore mora izračunati davatelj potpore pri njezinoj dodjeli. Prihvatljivi troškovi moraju biti popraćeni jasnim, konkretnim i ažuriranim pisanim dokazima. Za izračun intenziteta potpore i prihvatljivih troškova, svi iznosi koji se upotrebljavaju moraju biti iznosi prije odbitka poreza ili drugih naknada. PDV nije prihvatljiv za potporu, osim ako se na temelju nacionalnog zakonodavstva o PDV-u ne može ostvariti njegov povrat.
- (183) Potpora dodijeljena na temelju programa ne bi premašila 65 % prihvatljivih troškova (uvodne izjave 22. i 25.). Taj intenzitet potpore u skladu je s maksimalnim dopuštenim intenzitetom potpore za premije osiguranja utvrđenim u točki 411. Smjernica iz 2023.
- (184) Prihvatljivi troškovi ne uključuju PDV (uvodna izjava 34.).
- (185) Osim toga, Komisija navodi da su češka tijela potvrdila da bi davatelj potpore pravilno izračunao prihvatljive troškove pri dodjeli potpore (uvodna izjava 33.).

- (186) Komisija stoga zaključuje da je mjera razmjerna.

7.2.3.4. Zbrajanje potpora

- (187) U skladu s točkom 103. Smjernica iz 2023. potpore se mogu dodijeliti istodobno na temelju više programa ili zbrajati s jednokratnim potporama, pod uvjetom da ukupni iznos državne potpore za djelatnost ili projekt ne premašuje gornju granicu potpora utvrđenu u tim smjernicama.
- (188) U skladu s točkom 104. Smjernica iz 2023. potpore s prihvatljivim troškovima koje je moguće utvrditi mogu se zbrajati s drugim državnim potporama ako se te druge potpore odnose na različite prihvatljive troškove koje je moguće utvrditi. Potpore s prihvatljivim troškovima koje je moguće utvrditi mogu se zbrajati s drugim državnim potporama koje se odnose na iste prihvatljive troškove, bilo da se oni djelomično ili potpuno preklapaju, samo ako to zbrajanje ne dovodi do premašivanja najvišeg intenziteta potpore ili iznosa potpore koji je primjenjiv na tu vrstu potpore na temelju Smjernica iz 2023.
- (189) Komisija napominje da su češka tijela potvrdila da se potpora u okviru programa ne može zbrajati s potporama iz drugih lokalnih, regionalnih ili nacionalnih izvora ili fondova Unije ili s potporama *de minimis* ili jednokratnim potporama kojima se pokrivaju isti prihvatljivi troškovi (uvodna izjava 32.).

7.2.3.5. Transparentnost

- (190) U skladu s točkom 112. Smjernica iz 2023. države članice moraju objaviti informacije navedene u toj točki na modulu Europske komisije za transparentnu dodjelu potpora ili na sveobuhvatnim internetskim stranicama o državnim potporama na nacionalnoj ili regionalnoj razini.
- (191) Češka tijela potvrdila su da će uvjeti transparentnosti biti ispunjeni. Obvezala su se da će na modulu Europske komisije za transparentnu dodjelu potpora objaviti cjeloviti tekst programa i njegove provedbene odredbe ili pravnu osnovu, identitet davatelja potpore i identitet korisnika koji primaju pojedinačnu potporu veću od 60 000 EUR (uvodna izjava 37.). Češka tijela obvezala su se izmijeniti program kako bi bio u skladu s novim pravilima, koja su stupila na snagu 1. siječnja 2023. U skladu s tim pravilima prag za pojedinačne potpore koje se mora objaviti smanjen je na 10 000 EUR. Na temelju obveze da poduzmu odgovarajuće mjere Komisija smatra da bi češka tijela postupala u skladu sa zahtjevima u pogledu transparentnosti koji se odnose na dodjele pojedinačnih potpora, kako su utvrđeni u točki 112. Smjernica iz 2023.
- (192) U skladu s točkom 114. Smjernica iz 2023. te se informacije moraju objaviti nakon donošenja odluke o dodjeli potpore, moraju se čuvati najmanje deset godina i moraju biti dostupne javnosti bez ograničenja. Češka tijela potvrdila su da će ti zahtjevi biti ispunjeni (uvodna izjava 37.).

7.2.3.6. Izbjegavanje nepovoljnih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu

- (193) U skladu s točkom 117. Smjernica iz 2023. Komisija utvrđuje tržišta na koja utječe potpora, uzimajući u obzir informacije koje je država članica dostavila o predmetnim tržištima proizvoda, odnosno tržišta na koja utječe promjena u ponašanju korisnika potpore. Pri ocjenjivanju negativnih učinaka mjere potpore Komisija će se u svojoj analizi narušavanja tržišnog natjecanja usredotočiti na predvidivi utjecaj potpore u sektorima poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima na tržišno natjecanje među poduzetnicima na zahvaćenim tržištima proizvoda.
- (194) U skladu s točkom 118. Smjernica iz 2023., ako je potpora dobro usmjerena, razmjerna i ograničena na neto dodatne troškove, njezin je negativni učinak ublažen i manji je rizik da će narušiti tržišno natjecanje. Osim toga, Komisija utvrđuje maksimalne intenzitete potpore ili iznose potpore. Cilj je spriječiti korištenje državnih potpora za djelatnosti za koje se smatra da je omjer između iznosa potpore i prihvatljivih troškova veoma visok i da bi vrlo vjerojatno mogao dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja. Općenito, što su veći pozitivni učinci do kojih bi mogla dovesti djelatnost kojoj je dodijeljena potpora i što je veća vjerojatna potreba za potporom, to je veća gornja granica intenziteta potpore.
- (195) U ovom predmetu potpora u okviru programa može se dodijeliti za troškove premije osiguranja (uvodna izjava 21.). U skladu s točkom 118. Smjernica iz 2023. Komisija smatra da je negativan učinak te potpore ograničen jer je ona dobro usmjerena na svoje ciljeve (uvodna izjava 172.) i proporcionalna (uvodna izjava 186.).

- (196) Komisija stoga zaključuje da program ne bi doveo do neopravdanog narušavanja tržišnog natjecanja i trgovine.

7.2.3.7. Posebni uvjeti iz dijela II. Smjernica iz 2023.

- (197) U ovom se predmetu primjenjuje dio II. odjeljak 1.2.1.6. (Potpore za plaćanje premija osiguranja) Smjernica iz 2023.
- (198) U skladu s točkom 403. Smjernica iz 2023. dio II. odjeljak 1.2.1.6. tih smjernica primjenjuje se samo na poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom. Taj je uvjet ispunjen jer su prihvatljiva samo velika poduzeća koja se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom (uvodna izjava 15.).
- (199) U skladu s točkom 404. Smjernica iz 2023. potpora ne smije predstavljati prepreku funkcioniranju unutarnjeg tržišta usluga osiguranja. Potpore osobito ne smiju biti ograničene na osiguranje koje nudi jedno osiguravajuće društvo ili skupina osiguravajućih društava niti se smiju uvjetovati time da ugovor o osiguranju mora biti sklopljen s društvom čiji je poslovni nastan u predmetnoj državi članici. Program ispunjava te uvjete (uvodna izjava 27.).
- (200) Program ne uključuje reosiguranje, stoga točka 405. Smjernica iz 2023. nije primjenjiva.
- (201) U skladu s točkom 406. Smjernica iz 2023. prihvatljivi troškovi su troškovi premija osiguranja za osiguranje od štete nastale zbog prirodnih nepogoda ili izvanrednih događaja, nepovoljnih klimatskih prilika koje se mogu izjednačiti s prirodnom nepogodom, bolesti životinja, organizama štetnih za bilje i invazivnih stranih vrsta, uklanjanja i uništavanja uginule stoke te štete koju su prouzročile zaštićene životinje, kako je utvrđeno u odjeljcima od 1.2.1.1. do 1.2.1.5. tih smjernica, kao i štete nastale zbog drugih nepovoljnih klimatskih prilika ili štete nastale zbog okolišnih incidenata.
- (202) Potpore u okviru programa mogu se dodijeliti za plaćanje premija osiguranja koje pokrivaju štetu nastalu zbog prirodnih nepogoda, nepovoljnih klimatskih prilika, organizama štetnih za bilje i bolesti životinja (uvodne izjave 1. i 20.). Program je stoga u skladu s točkom 406. Smjernica iz 2023.
- (203) U skladu s točkom 407. Smjernica iz 2023. osiguranjem se može nadoknaditi samo trošak otklanjanja štete iz točke 406. tih smjernica, ali se ne smije zahtijevati ni navoditi vrsta ili količina buduće proizvodnje. Taj je uvjet ispunjen (uvodna izjava 26.).
- (204) Program ne obuhvaća premije osiguranja za osiguranje od gubitaka nastalih zbog okolišnih incidenata. Stoga točke 408. i 409. Smjernica iz 2023. nisu primjenjive.
- (205) U skladu s točkom 411. Smjernica iz 2023. intenzitet potpore ne smije premašiti 70 % troškova premije osiguranja. Za potpore za uklanjanje i uništavanje uginule stoke intenzitet potpore ne smije premašiti 100 % troškova premije osiguranja za uklanjanje uginule stoke te 75 % troškova premije osiguranja za uništavanje te uginule stoke.
- (206) Potpora u okviru tog programa može se dodijeliti za pokrivanje do 65 % prihvatljivih troškova (uvodne izjave 22. i 25.). Program je stoga u skladu s maksimalnim dopuštenim intenzitetom potpore iz točke 411. Smjernica iz 2023.

7.2.3.8. Razmatranje pozitivnih i negativnih učinaka potpore

- (207) U skladu s točkom 134. Smjernica iz 2023. Komisija ocjenjuje nadmašuju li pozitivni učinci mjere potpore njezine negativne učinke na tržišno natjecanje i trgovinske uvjete. Komisija može zaključiti da je mjera potpore spojiva s unutarnjim tržištem samo ako njezini pozitivni učinci nadmašuju negativne.

- (208) U skladu s točkom 136. Smjernica iz 2023. Komisija će u okviru ocjene pozitivnih i negativnih učinaka potpore uzeti u obzir učinak potpore na postizanje općih i specifičnih ciljeva ZPP-a utvrđenih u člancima 5. i 6. Uredbe (EU) 2021/2115, čiji je cilj poticanje pametnog, konkurentnog, otpornog i diversificiranog poljoprivrednog sektora, podupiranje i jačanje zaštite okoliša, uključujući bioraznolikost, i djelovanja u području klime, doprinos postizanju okolišnih i klimatskih ciljeva Unije te jačanje socioekonomske strukture ruralnih područja.
- (209) Nadalje, u skladu s točkom 137. Smjernica iz 2023., ako potpora ispunjava uvjete i ne premašuje relevantne maksimalne intenzitete potpore ili maksimalne iznose potpore utvrđene u primjenjivim odjeljcima dijela II. tih smjernica, Komisija zbog pozitivnih učinaka potpore na razvoj sektora u načelu smatra da je negativni učinak na tržišno natjecanje i trgovinu ograničen na minimum.
- (210) Program ispunjava zahtjeve iz dijela II. odjeljka 1.2.1.6. Smjernica iz 2023. (uvodne izjave od 197. do 206.), uključujući relevantni maksimalni intenzitet potpore (uvodna izjava 206.).
- (211) Nadalje, željeni ciljevi u skladu su s općim i specifičnim ciljevima utvrđenima u člancima 5. i 6. Uredbe (EU) 2021/2115, konkretno, da se potakne pametan, konkurentan, otporan i diversificiran poljoprivredni sektor kojim se osigurava dugoročna sigurnost opskrbe hranom, da se podupre i ojača zaštita okoliša te doprinese postizanju okolišnih ciljeva Unije (uvodna izjava 36.).
- (212) Komisija stoga zaključuje da pozitivan učinak programa nadmašuje njegove negativne učinke u smislu narušavanja tržišnog natjecanja i utjecaja na trgovinu među državama članicama.

7.2.4. Zaključak o spojivosti programa

- (213) S obzirom na prethodno navedeno Komisija zaključuje da program olakšava razvoj gospodarske djelatnosti i ne utječe negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu. Komisija stoga smatra da je program spojiv s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a kako se tumači u relevantnim odredbama Smjernica iz 2023.

7.3. Zakonitost pojedinačne potpore

- (214) Komisija se u odluci o pokretanju postupka pozvala na informacije dobivene u okviru preliminarne ispitivanja programa, koje su pokazale da su neke potpore već dodijeljene nekim velikim poduzećima za plaćanje premija osiguranja koje pokrivaju štetu nanесenu usjevima i stoci zbog prirodnih nepogoda, nepovoljnih klimatskih prilika i organizama štetnih za bilje ili bolesti životinja. Preliminarnim ispitivanjem utvrđeno je da je davatelj potpore zapravo pogrešno razvrstao neke korisnike u MSP-ove u trenutku dodjele potpore⁽³⁴⁾. Slijedom toga, tim je društvima greškom dodijelio potporu u okviru programa SA.49594 (2017/XA) koji ispunjava uvjete za skupno izuzeće, koja je bila ograničena na MSP-ove.
- (215) Primjedbe o razvrstavanju u MSP-ove koje su dostavila češka tijela navedene su u uvodnim izjavama od 100. do 110.
- (216) U nastavku Komisija odgovara na primjedbe Češke o tumačenju pojma MSP-ova i ocjenjuje zakonitost pojedinačne potpore.

7.3.1. O tumačenju pojma MSP-ova

- (217) U odluci o pokretanju postupka Komisija se nije složila s ocjenom davatelja potpore, već je smatrala da je ocjenjivanje provedeno samo iz formalnih razloga, tj. isključivo provjerom formalnog ispunjavanja kriterija kojima se definira MSP, ne uzimajući u obzir gospodarsku stvarnost i načela sudske prakse utvrđena u uvodnim izjavama od 58. do 61. odluke o pokretanju postupka.

⁽³⁴⁾ Uvodna izjava 57. odluke o pokretanju postupka.

- (218) Razmatranje koje je Komisija iznijela u odluci o pokretanju postupka temeljilo se na njezinu tumačenju članka 4. stavka 2. Priloga I. ABER-u, kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 61. odluke o pokretanju postupka. Komisija je navela da se njezino tumačenje temelji na sudskoj praksi sudova Unije, koja se pak temelji na načelu *effet utile*.
- (219) Češka tijela u svojem su podnesku pojasnila da pri provedbi i *ex post* administrativnoj provjeri programa koji ispunjavaju uvjete za skupno izuzeće nisu smatrala velikim poduzećima korisnike koji su postali velika poduzeća nakon spajanja ili pripajanja koje je provedeno manje od dvije godine prije datuma dodjele potpore. Češka tijela smatrala su takve korisnike MSP-ovima tijekom dva uzastopna računovodstvena razdoblja, koja su uslijedila nakon datuma dodjele potpore i dodijelila im potporu na temelju programa SA.49594 (2017/XA) koji ispunjava uvjete za skupno izuzeće (uvodne izjave od 100. do 110.).
- (220) Kad je riječ o argumentima koje je Češka iznijela u vezi s tumačenjem članka 4. stavka 2. Priloga I. ABER-u (uvodne izjave od 98. do 111.), Komisija ponavlja stajalište koje je detaljno objasnila u odluci o pokretanju postupka ⁽³⁵⁾.
- (221) Komisija podsjeća da se u skladu s točkom 35. podtočkom 14. Smjernica iz 2014. i točkom 33. podtočkom 36. Smjernica iz 2023. velikim poduzećima smatraju poduzetnici koji ne ispunjavaju kriterije utvrđene u Prilogu I. ABER-u.
- (222) U skladu s uvodnom izjavom 39. ABER-a temeljni je razlog za izuzimanje MSP-ova od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. UFEU-a to što „MSP-ovi imaju presudnu ulogu u stvaranju radnih mjesta i općenito djeluju kao faktor socijalne stabilnosti i gospodarskog napretka. Međutim, njihov razvoj može biti ograničen tržišnim nedostacima, što dovodi do poteškoća karakterističnih za MSP-ove. MSP-ovi često imaju teškoća pri nabavi kapitala ili zajmova, s obzirom na prirodu određenih financijskih tržišta nesklonih riziku i ograničene kolaterale koje mogu ponuditi. Zbog ograničenih sredstava može im biti ograničen i pristup informacijama, prvenstveno onih povezanih s novim tehnologijama i potencijalnim tržištima. Radi olakšanja razvoja gospodarskih djelatnosti MSP-ova, ovom je Uredbom prema tome potrebno određene kategorije potpora u korist MSP-ova izuzeti iz obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora”.
- (223) U uvodnoj izjavi 40. ABER-a objašnjava se da se radi uklanjanja razlika koje mogu izazvati narušavanje tržišnog natjecanja i olakšanja koordinacije između različitih inicijativa Unije i nacionalnih inicijativa o MSP-ovima te zbog administrativne jasnoće i pravne sigurnosti definicija MSP-ova koja se upotrebljava u toj uredbi temelji na definiciji iz Preporuke Komisije 2003/361/EZ ⁽³⁶⁾.
- (224) U skladu s člankom 2. stavkom 1. Priloga I. ABER-u kategorija MSP-ova sastoji se od poduzeća koja imaju manje od 250 zaposlenih i godišnji promet koji ne premašuje 50 milijuna EUR i/ili godišnju bilancu koja ne premašuje 43 milijuna EUR.
- (225) U skladu s člankom 4. stavkom 2. Priloga I. ABER-u ako na datum zaključenja financijskih izvještaja poduzeće ustanovi da je na godišnjoj razini premašilo prag broja osoblja ili financijske gornje granice utvrđene u članku 2. te uredbe ili palo ispod njih, to neće dovesti do gubitka ili stjecanja statusa srednjeg, malog ili mikropoduzeća, osim ako su te gornje granice premašene tijekom dva uzastopna računovodstvena razdoblja.

⁽³⁵⁾ Uvodne izjave od 53. do 61. odluke o pokretanju postupka.

⁽³⁶⁾ Preporuka Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikro, malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>).

- (226) Sudovi Unije potvrdili su u svojoj sudskoj praksi da se definicija MSP-a mora strogo tumačiti jer su povlastice koje pruža status MSP-a (posebno u području državnih potpora) najčešće iznimke od općeg pravila ⁽³⁷⁾. Iz te kvalifikacije treba isključiti skupine poduzetnika čija gospodarska moć nadilazi onu MSP-a, čak i ako formalno ispunjavaju kriterije utvrđene u definiciji MSP-a ⁽³⁸⁾. U skladu sa sudskom praksom treba paziti na to da se definicija MSP-a ne zaobilazi iz isključivo formalnih razloga ⁽³⁹⁾.
- (227) Sudovi Unije dodatno su potvrdili da bi samo poduzeća koja se suočavaju s poteškoćama karakterističnima za MSP-ove trebala imati pravo na povlastice koje proizlaze iz tog statusa ⁽⁴⁰⁾. U skladu s tim Komisija smatra da poduzeću ne bi trebalo priznati status MSP-a ako se ne suočava s poteškoćama karakterističnima za MSP.
- (228) U točki 91. presude u predmetu T-745/17, na koju su češka tijela uputila u svojem podnesku (uvodna izjava 110.), Opći sud u biti je utvrdio da je Komisija trebala imati dvojbe u pogledu toga može li se poduzeće koje u trenutku dodjele potpore nije dosegalo pragove za MSP-ove predviđene u članku 2. Priloga I. Uredbi (EU) br. 651/2014 smatrati MSP-om unatoč tome što je tijekom dvaju prethodnih računovodstvenih razdoblja bilo povezano s velikim poduzetnikom.
- (229) U ovom predmetu situacija je obrnuta od one u predmetu T-745/17. U trenutku dodjele pojedinačne potpore korisnici su premašili pragove za MSP-ove utvrđene u članku 2. Priloga I. ABER-u. Pragovi za MSP-ove premašeni su zbog trajne promjene vlasničke strukture do koje je došlo tijekom računovodstvenog razdoblja koje je prethodilo datumu dodjele pojedinačne potpore. Tumačenje članka 4. stavka 2. Priloga I. Uredbi ABER koje su dostavila češka tijela, a u skladu s kojim bi ti korisnici trebali zadržati svoj status MSP-a dvije godine nakon datuma promjene njihove vlasničke strukture, bilo bi protivno duhu članka 4. stavka 2., čiji je cilj da samo poduzeća koja nailaze na poteškoće tipične za MSP-ove imaju pravo na pogodnosti koje proizlaze iz tog statusa.
- (230) Omogućivanje takve fleksibilnosti poduzećima koja zbog promjene vlasništva trajno premašuju pragove za MSP-ove bilo bi protivno načelu *effet utile*. Svrha fleksibilnosti predviđene u članku 4. stavku 2. Priloga I. ABER-u bila je poduzećima koja bilježe rast i privremeno prekoračuju gornje granice utvrđene u članku 2. tog priloga omogućiti da zadrže status MSP-a. Time se stoga nastoji zajamčiti pravna sigurnost MSP-ovima koji su aktivni na vrlo nestabilnim tržištima. Međutim, promjenom vlasništva nad trgovačkim društvom nakon spajanja ili pripajanja uvodi se strukturna promjena na koju ne utječe volatilnost tržišta ili gospodarskog rasta.
- (231) U skladu s tim obrazloženjem Komisija smatra da se fleksibilnost predviđena u članku 4. stavku 2. Priloga I. ABER-u mora ograničiti na situacije u kojima se gornje granice za MSP-ove privremeno premašuju („osim ako su te gornje granice premašene tijekom dva uzastopna računovodstvena razdoblja”).
- (232) Tumačenje Komisije temelji se na potrebi da se zajamči da samo poduzeća koja nailaze na poteškoće tipične za MSP-ove imaju pravo na pogodnosti koje proizlaze iz tog statusa i da mjere namijenjene MSP-ovima doista koriste poduzećima čija veličina predstavlja nedostatak, a ne onima koja se smatraju velikim poduzećima i stoga imaju pristup sredstvima i pomoći koji nisu dostupni konkurentima koji su jednake veličine, ali nisu velika poduzeća.
- (233) Stoga se članak 4. stavak 2. Priloga I. ABER-u ne može tumačiti na način koji bi MSP-u koji zbog pripajanja ili spajanja postane veliko poduzeće omogućio da i dalje automatski ostvaruje korist od statusa MSP-a tijekom dva uzastopna računovodstvena razdoblja.

⁽³⁷⁾ Presuda Suda od 27. veljače 2014. u predmetu C-110/13 HaTeFo, ECLI:EU:C:2014:114, točka 32.

⁽³⁸⁾ Vidjeti posebno presudu Suda od 24. rujna 2020. u predmetu C-516/19 NMI Technologietransfer, ECLI:EU:C:2020:754, točke 31. – 34.; presudu Suda od 29. travnja 2004. u predmetu C-91/01, Italija/Komisija, ECLI:EU:C:2004:244, točke 31., 50. – 54.; presudu Suda od 27. veljače 2014. u predmetu C-110/13 HaTeFo, ECLI:EU:C:2014:114, točke 34. i 39.; presudu Suda od 14. listopada 2004. u predmetu T-137/02, Pollmeier/Komisija, ECLI:EU:T:2004:304, točke 61. i 62.

⁽³⁹⁾ Presuda Suda od 29. travnja 2004. u predmetu C-91/01, Italija/Komisija, ECLI:EU:C:2004:244, točka 50.; presuda Suda od 27. veljače 2014. u predmetu C-110/13 HaTeFo, ECLI:EU:C:2014:114, točka 33.

⁽⁴⁰⁾ Presuda Suda od 27. veljače 2014. u predmetu C-110/13 HaTeFo, ECLI:EU:C:2014:114, točka 33., presuda Suda od 29. travnja 2004. u predmetu C-91/01, Italija/Komisija, ECLI:EU:C:2004:244, točka 50.

- (234) Komisija se stoga ne slaže s tumačenjem čeških tijela da se dvogodišnje razdoblje odgode općenito primjenjuje na sve slučajeve premašivanja gornjih granica za MSP-ove, neovisno o temeljnom razlogu. Poduzeće više nije MSP i ne suočava se s istim problemima (pristup resursima, tehnologiji itd.) ako zbog spajanja ili pripajanja postane dio velikog poduzeća i stoga trajno premašuje pragove za MSP-ove.
- (235) Isto tako, Komisija se ne slaže sa stajalištem čeških tijela da se sudska praksa iz uvodne izjave 59. odluke o pokretanju postupka mora ograničiti na članak 3. Priloga I. ABER-u (uvodna izjava 107.). Iako je ta sudska praksa možda donesena posebno u vezi s takozvanim povezanim poduzećima, Komisija smatra da se time ne mijenja niti ograničava opća relevantnost načela *effet utile*. Komisija stoga zaključuje da se mora smatrati da se njome općenito uređuje primjena definicije MSP-ova, osobito s obzirom na to da su sudovi Unije u svojim presudama potaknuli primjenu „duha” definicije MSP-ova (npr. „[...] kako bi se zajamčilo da stvarnu korist od prednosti koje MSP-ovi imaju na temelju različitih pravila ili mjera donesenih u njihovu korist imaju samo ona poduzeća kojima su te prednosti doista potrebne”⁽⁴¹⁾).
- (236) Osim toga, Češka tvrdi da, iako se sadržaj pravnog pravila može pojasniti tumačenjem, to se ne smije činiti u svrhu pogrešnog tumačenja prava čije je značenje jasno i razumljivo. Takvo bi postupanje moglo dovesti do neprihvatljivog nedostatka sigurnosti u pravnim transakcijama (uvodna izjava 106.).
- (237) U tom pogledu Komisija podsjeća da bi u skladu sa sudskom praksom sudova Unije svaki pravni tekst trebalo tumačiti u skladu s njegovim sadržajem (doslovno tumačenje), ali i uzimajući u obzir namjeru zakonodavca pri donošenju tog teksta. Komisija je objasnila⁽⁴²⁾ da je cilj definicije MSP-ova zajamčiti da se mjere potpore dodjeljuju samo onim poduzećima kojima su doista potrebne. Budući da se definicija MSP-ova primjenjuje u svim politikama, programima i mjerama koje Komisija razvija i provodi za MSP-ove, važno je utvrditi koja su poduzeća doista MSP-ovi jer im je potrebna pomoć koju druga poduzeća ne trebaju. U usporedbi s drugim poduzećima, MSP-ovi se suočavaju s jedinstvenim skupom problema, kako je već objašnjeno u uvodnoj izjavi 222., koji opravdavaju poseban tretman.
- (238) S obzirom na obrazloženje iz uvodnih izjava od 221. do 237. Komisija ponavlja da se članak 4. stavak 2. Priloga I. ABER-u ne primjenjuje općenito i automatski. Najprije je potrebno navesti koje je društvo relevantno za izračun podataka na temelju članka 2. stavka 1. tog priloga i koja su računovodstvena razdoblja relevantna.
- (239) Stoga, ako je poduzeće nakon spajanja ili pripajanja trajno promijenilo svoju strukturu ili vlasništvo i u trenutku dodjele posluje pod kontrolom „velikog poduzeća” (u smislu članka 3. stavka 3. Priloga I. ABER-u)⁽⁴³⁾, to se poduzeće mora smatrati velikim poduzećem⁽⁴⁴⁾.
- (240) Iz toga slijedi da to poduzeće nije moglo ostvariti korist od statusa MSP-a i da stoga ne bi bilo prihvatljivo za potporu u okviru programa koji ispunjava uvjete za skupno izuzeće.

7.3.2. Pojedinačna potpora

- (241) U odluci o pokretanju postupka Komisija je preliminarno smatrala da je program proveden i prije nego što je prijavljen.
- (242) Tijekom službenog istražnog postupka češka tijela objasnila su da nije objavljen nijedan poziv za podnošenje zahtjeva za potporu i da stoga u okviru tog programa nije dodijeljena nikakva potpora.
- (243) Komisija se slaže s češkim tijelima da se ne može smatrati da je potpora iz uvodne izjave 3. dodijeljena u okviru tog programa jer je taj program prijavljen u obliku nacrt, pa ga Komisija stoga nije odobrila i nije bio na snazi u trenutku dodjele potpore.

⁽⁴¹⁾ Presuda Suda od 29. travnja 2004. u predmetu C-91/01, Italija/Komisija, ECLI:EU:C:2004:244, točka 50.; presuda Suda od 14. listopada 2004. u predmetu T-137/02, Pollmeier Malchow, ECLI:EU:T:2004:304, točka 61.

⁽⁴²⁾ Preporuka 2003/361/EZ, uvodna izjava 12.

⁽⁴³⁾ Vidjeti i uvodnu izjavu 61. odluke o pokretanju postupka.

⁽⁴⁴⁾ Vidjeti i uvodnu izjavu 61. odluke o pokretanju postupka.

- (244) Zbog razloga navedenih u uvodnim izjavama od 217. do 240. ne može se smatrati ni da je ta potpora dodijeljena na temelju programa SA.49594 (2017/XA), koji ispunjava uvjete za skupno izuzeće, jer je dodijeljena velikim poduzećima, dok je područje primjene programa koji ispunjava uvjete za skupno izuzeće bilo ograničeno na MSP-ove.
- (245) U skladu s tim pojedinačna potpora iz uvodne izjave 3. nije dodijeljena na temelju programa potpora i stoga čini „pojedinačnu potporu” u smislu članka 1. točke (e) Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 ⁽⁴⁵⁾.
- (246) Službenim istražnim postupkom otkriveno je i da je od društava navedenih u uvodnoj izjavi 97. društvu ZEV Šaratice, a.s. („ZEV Šaratice”) dodijeljena pojedinačna potpora ⁽⁴⁶⁾ 17. siječnja 2018. Na datum dodjele potpore društvo ZEV Šaratice moralo se smatrati velikim poduzećem, kako je objašnjeno u nastavku.
- (247) Iz informacija koje su dostavila češka tijela proizlazi da je društvo LUKROM, spol. s.r.o. („LUKROM”) 10. veljače 2017. postalo većinski dioničar društva ZEV Šaratice kao vlasnik 62,52 % njegovih dionica. Taj se udio postupnom kupnjom dionica povećao na 70,2 % do kraja 2017. Prema češkim tijelima, zbog vlasništva nad većinom dionica društva ZEV Šaratice i LUKROM postala su 10. veljače 2017. povezana poduzeća u smislu članka 3. stavka 3. točke (a) Priloga I. ABER-u.
- (248) Češka tijela u svojem su se podnesku pozvala na presudu Općeg suda u predmetu T-745/17 (uvodna izjava 110.). Smatrala su da je Opći sud zaključio da se članak 4. stavak 2. Priloga I. Uredbi (EU) br. 651/2014 („GBER”) primjenjuje čak i u slučaju spajanja i pripajanja (uvodna izjava 110.).
- (249) Međutim, situacija u tom predmetu bila je drukčija od situacije društva ZEV Šaratice u ovom predmetu. U predmetu T-745/17 korisnik potpore postao je MSP zbog prijenosa dionica na drugo društvo. U ovom je predmetu situacija obrnuta: većinu dionica društva ZEV Šaratice steklo je veliko poduzeće LUKROM.
- (250) Naime, računovodstvena dokumentacija LUKROM-a za 2017. zaključena je 31. prosinca 2017. Ukupna godišnja bilanca iznosila je 2 742 344 000 CZK (približno 107 milijuna EUR ⁽⁴⁷⁾). U bilanci društva LUKROM za isto razdoblje naveden je prosječno 301 zaposlenik, uz još 372 zaposlenika u drugim društvima koja su uključena u bilancu tog društva. Ti podaci pokazuju da je LUKROM 2017. bio veliko poduzeće.
- (251) Računovodstvena dokumentacija LUKROM-a za 2016. zaključena je 31. prosinca 2016. Ukupna godišnja bilanca iznosila je 2 346 940 CZK (približno 86,8 milijuna EUR ⁽⁴⁸⁾). U bilanci društva LUKROM za isto razdoblje navedeno je prosječno 299 zaposlenika, uz još 375 zaposlenika u drugim društvima koja su uključena u bilancu tog društva. Ti podaci pokazuju da je LUKROM i 2016. bio veliko poduzeće.
- (252) Stoga Komisija smatra da presuda na koju se pozivaju češka tijela nije relevantna za potrebe primjene Priloga I. GBER-u u ovom predmetu (vidjeti i uvodnu izjavu 229.).
- (253) Međutim, kao podrednu pravnu analizu Komisija će primijeniti ista načela koja je Opći sud iznio u toj presudi.
- (254) Kako je navedeno u točki 94. te presude, i nacionalna tijela i Komisija moraju precizno odrediti odgovarajuće odobreno računovodstveno razdoblje i godinu za potrebe zajedničkog izračuna odgovarajućih podataka u smislu članka 2. stavka 1. Priloga I. GBER-u, u vezi s člankom 3. stavkom 3. i člankom 4. stavkom 2. tog priloga, te navesti koje društvo ili društva treba u tu svrhu uzeti u obzir.

⁽⁴⁵⁾ Uredba Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 248, 24.9.2015., str. 9., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1589/oj>).

⁽⁴⁶⁾ Društvu ZEV Šaratice, a.s. dodijeljena je pojedinačna potpora iz uvodne izjave 3. u iznosu od 234 722 CZK (oko 9 351 EUR prema deviznom tečaju na dan 17. siječnja 2018.: 1 EUR = 25,371 CZK).

⁽⁴⁷⁾ Devizni tečaj iz prosinca 2017.: 1 EUR = 25,647 CZK.

⁽⁴⁸⁾ Devizni tečaj iz prosinca 2016.: 1 EUR = 27,03 CZK.

- (255) Opći sud u točki 93. te presude dodatno je smatrao da treba uzeti u obzir i podatke društva pod čijom je kontrolom korisnik potpore obavljao znatan dio svojih gospodarskih djelatnosti tijekom razmatranog računovodstvenog razdoblja.
- (256) Primjenjujući tu presudu na predmetnu situaciju, Komisija zajedno ocjenjuje podatke društava ZEV Šaratice i LUKROM. Takvim zajedničkim izračunom uzima se u obzir duh članka 4. stavka 2. Priloga I. ABER-u, kako je Opći sud istaknuo u točki 94. presude u predmetu T-745/17. U suprotnom bi se definicija MSP-a zaobišla na temelju isključivo formalnih sredstava. Naime, ako bi se analiza pojma MSP-ova provela dvije godine prije strukturne promjene poduzeća za svaku od strana koje sudjeluju u transakciji zasebno, zaključak bi uvijek bio proširenje pojma MSP-ova, što bi bilo u suprotnosti s potrebom da se članak 4. stavak 2. Priloga I. ABER-u tumači strogo (uvodna izjava 230.) i u skladu s njegovim duhom.
- (257) Kad je riječ o relevantnom odobrenom računovodstvenom razdoblju, dva računovodstvena razdoblja koja su prethodila datumu dodjele potpore bila su ona za 2017. i 2016.
- (258) Računovodstvena dokumentacija društva ZEV Šaratice za 2017. zaključena je 31. prosinca 2017. Ukupna godišnja bilanca iznosila je 120 286 000 CZK (približno 4,69 milijuna EUR ⁽⁴⁹⁾). Za isto je razdoblje u godišnjem izvješću društva ZEV Šaratice a.s. navedeno osam zaposlenika.
- (259) Računovodstvena dokumentacija društva ZEV Šaratice za 2016. zaključena je 31. prosinca 2016. Ukupna godišnja bilanca iznosila je 120 286 000 CZK (približno 4,39 milijuna EUR ⁽⁵⁰⁾). Za isto je razdoblje u godišnjem izvješću društva ZEV Šaratice a.s. navedeno devet zaposlenika.
- (260) Kako je navedeno u uvodnim izjavama 250. i 251., računovodstvena dokumentacija društva LUKROM, povezanog poduzeća društva ZEV Šaratice, za dva računovodstvena razdoblja koja prethode datumu dodjele potpore pokazuje da je samo to povezano poduzeće „veliko poduzeće” u smislu Priloga I. GBER-u.
- (261) Stoga je u skladu s člankom 2. stavkom 1. Priloga I. ABER-u na datum dodjele potpore, tj. 17. siječnja 2018., društvo ZEV Šaratice bilo povezano s „velikim poduzećem” u smislu Priloga I. ABER-u, a time i njegov dio. Društvo ZEV Šaratice stoga nije ispunjavalo uvjete za potporu u okviru programa SA.49594 (2017/XA) jer je ta potpora bila dostupna samo MSP-ovima.
- (262) Kad je riječ o drugim društvima navedenima u prethodnoj uvodnoj izjavi 97., češka tijela nisu objasnila zašto su ta društva provjerena jer im, prema informacijama koje su dostavila ta tijela, nakon 1. siječnja 2018. nije dodijeljena potpora za premiju osiguranja.

7.3.3. *Nezakonitost pojedinačne potpore*

- (263) Budući da je dodijeljena velikim poduzećima, pojedinačna potpora nije obuhvaćena nijednom kategorijom iz ABER-a.
- (264) Budući da ta pojedinačna potpora nije dodijeljena na temelju nijednog odobrenog programa niti je mogla biti izuzeta u skladu s ABER-om, Komisija potvrđuje svoje preliminarne sumnje i smatra da je pojedinačna potpora koja je već dodijeljena velikim poduzećima nezakonita ⁽⁵¹⁾.

7.4. **Spojivost pojedinačnih potpora s unutarnjim tržištem**

7.4.1. *Primjenjive smjernice*

- (265) U skladu s točkom 656. Smjernica iz 2023. nezakonita potpora ocjenjivat će se u skladu s pravilima koja su na snazi na dan njezine dodjele. Stoga Komisija u ovoj Odluci ocjenjuje potporu dodijeljenu prije Komisijina odobrenja na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a, a u slučaju svih pojedinačnih potpora dodijeljenih prije 1. siječnja 2023. (uvodna izjava 3.) Smjernica iz 2014.

⁽⁴⁹⁾ Devizni tečaj iz prosinca 2017.: 1 EUR = 25,647 CZK.

⁽⁵⁰⁾ Devizni tečaj iz prosinca 2016.: 1 EUR = 27,03 CZK.

⁽⁵¹⁾ Uvodne izjave 42. i 50. odluke o pokretanju postupka.

7.4.2. Članak 107. stavak 3. točka (c) UFEU-a i primjenjive smjernice

- (266) Na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a može se smatrati da je potpora spojiva s unutarnjim tržištem ako se utvrdi da se njome olakšava razvoj određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja i ako takva potpora ne utječe negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.
- (267) U skladu s tim, kako bi se smatrala spojivom na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a, potporom se mora (i) olakšati razvoj određene gospodarske djelatnosti ili određenih područja (pozitivni uvjet) i (ii) ne smije negativno utjecati na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu (negativni uvjet). Ta su dva uvjeta kumulativna.
- (268) Komisija ocjenjuje jesu li ta dva uvjeta ispunjena s obzirom na primjenjive smjernice, odnosno Smjernice iz 2014. Konkretno, u ovom se predmetu primjenjuju dio I. poglavlje 3. (Ocjena spojivosti u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a) kako se tumači u presudi Suda u predmetu C-594/18 P ⁽³²⁾ i dio II. odjeljak 1.2.1.6. (Potpore za plaćanje premija osiguranja).

7.4.3. *Olakšava li potpora razvoj gospodarske djelatnosti*

7.4.3.1. Utvrđivanje gospodarske djelatnosti

- (269) Komisija navodi da je pojedinačna potpora osmišljena za potporu poljoprivrednicima u rizičnim i kriznim situacijama jer ih potiče da ugovore osiguranje. Osiguranje je važan instrument za upravljanje rizicima i kriznim situacijama u poljoprivrednom sektoru, koji je često izložen takvim situacijama. Na taj se način potporom podupire primarna poljoprivredna proizvodnja (uvodna izjava 9.).
- (270) U skladu s točkom 44. Smjernica iz 2014. potpore u sektoru poljoprivrede i šumarstva te ruralnim područjima trebale bi biti usko povezane sa ZPP-om, biti usklađene s ciljevima ruralnog razvoja iz točke 10. tih smjernica te biti spojive s pravilima o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda.
- (271) U skladu s točkom 46. Smjernica iz 2014. Komisija smatra da su mjere koje se provode na temelju Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³³⁾ i njezinih provedbenih i delegiranih akata ili u skladu s njima ili kao dodatno financiranje na nacionalnoj razini u okviru programa ruralnog razvoja same po sebi u skladu s ciljevima ruralnog razvoja i da pridonose tim ciljevima.
- (272) Ova potpora nije sufinancirana u okviru mjere programa ruralnog razvoja Češke, ali je osmišljena u skladu s ciljevima ruralnog razvoja (uvodna izjava 63.).
- (273) Komisija stoga smatra je da potpora olakšala gospodarsku djelatnost jer je doprinijela ostvarivanju konkurentnosti i otpornosti primarne poljoprivredne proizvodnje.

7.4.3.2. Nepostojanje poticajnog učinka

- (274) U skladu s točkom 66. Smjernica iz 2014. potpora ima učinak poticaja ako se njome mijenja ponašanje poduzetnika tako da se bave dodatnom djelatnošću koja doprinosi razvoju sektora, a kojom se ne bi bavili bez potpore ili bi se njome bavili na drukčiji način ili u ograničenoj mjeri. Potporom se poduzetniku ne smiju subvencionirati troškovi djelatnosti koji bi ionako nastali, niti nadoknađivati uobičajeni poslovni rizik gospodarske djelatnosti.

⁽³²⁾ Presuda Suda (Veliko vijeće) od 22. rujna 2020. u predmetu C-594/18 P, Austrija/Komisija, ECLI:EU:C:2020:742.

⁽³³⁾ Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 (SL L 347, 20.12.2013., str. 487., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj>).

- (275) U skladu s točkom 67. Smjernica iz 2014. jednostrane mjere državne potpore kojima se jednostavno nastoji poboljšati financijsko stanje poduzetnika, ali koje ni na koji način ne doprinose razvoju sektora, a osobito potpore koje se dodjeljuju isključivo na temelju cijene, količine, proizvodne jedinice ili jedinice sredstava za proizvodnju, smatraju se operativnom potporom koja je nespojiva s unutarnjim tržištem. Nadalje, vjerojatno je da će takve potpore zbog svoje prirode ometati i mehanizme organizacije unutarnjeg tržišta.
- (276) Potpora je dodijeljena za troškove premije osiguranja (uvodna izjava 21.). Na taj način potpora nije služila za subvencioniranje troškova aktivnosti koje bi poduzetnik ionako snosio, ni za nadoknadu uobičajenih poslovnih rizika gospodarske djelatnosti pa stoga nije bila namijenjena općenitom poboljšanju financijskog stanja poduzetnika.
- (277) Na temelju točke 70. Smjernica iz 2014. potpora nema poticajan učinak na korisnika ako su rad na relevantnom projektu ili aktivnost već započeli prije nego što je korisnik podnio zahtjev za potporu nadležnom nacionalnom tijelu. U skladu s točkom 35. podtočkom 25. Smjernica iz 2014. „početak rada na projektu ili aktivnosti” znači početak aktivnosti ili građevinskih radova povezanih s ulaganjem ili prva preuzeta pravno obvezujuća obveza u smislu narudžbe opreme ili korištenja usluga ili bilo koja druga obveza kojom projekt ili aktivnost postaju neopozivi, ovisno o tome što nastupi ranije.
- (278) U skladu s točkom 71. Smjernica iz 2014. zahtjev za potporu mora sadržavati barem ime podnositelja zahtjeva i veličinu poduzetnika, opis projekta ili aktivnosti, uključujući njegovu lokaciju, datume početka i završetka projekta, potrebni iznos potpore i prihvatljive troškove.
- (279) Osim toga, u skladu s točkom 72. tih smjernica velika poduzeća u zahtjevu moraju opisati stanje bez potpore, koje se naziva protučinjenični scenarij, ili alternativni projekt ili aktivnost te dostaviti pisane dokaze kojima potkrepljuju protučinjenični scenarij opisan u zahtjevu. U skladu s točkom 73. tih smjernica, pri zaprimanju zahtjeva za potporu davatelj potpore mora provjeriti vjerodostojnost protučinjeničnog scenarija i potvrditi da potpora ima potrebni učinak poticaja. Protučinjenični scenarij vjerodostojan je ako je istinit i odnosi se na odlučujuće čimbenike koji su postojali u trenutku kad je korisnik donio odluku u vezi s predmetnim projektom ili djelatnošću.
- (280) Kako proizlazi iz uvodne izjave 67. odluke o pokretanju postupka, kad je riječ o pojedinačnoj potpori, Komisija je pokrenula postupak u skladu s člankom 108. stavkom 2. UFUEU-a jer je potpora nezakonito dodijeljena velikim poduzećima, zbog sumnji povezanih s (i) podnošenjem protučinjeničnog scenarija i (ii) trenutkom podnošenja zahtjeva (vidjeti i uvodnu izjavu 8.).
- (281) Podnošenje protučinjeničnog scenarija
- (282) U primjedbama na odluku o pokretanju postupka češka tijela osporila su Komisijino tumačenje članka 4. stavka 2. Priloga I. ABER-u i tvrdila su da potpora nije dodijeljena korisnicima koji se ne bi smatrali MSP-ovima u skladu s definicijom utvrđenom u Prilogu I. ABER-u ⁽⁵⁴⁾ (uvodne izjave od 99. do 110.).
- (283) Međutim, češka su tijela potvrdila da nijedan korisnik koji je primio potporu na temelju programa SA.49594 (2017/XA) nije dostavio protučinjenični scenarij (uvodna izjava 98.).
- (284) Češka tijela ne osporavaju da se u okviru programa SA.49594 (2017/XA) ne zahtijeva *ex ante* podnošenje protučinjeničnog scenarija. Ta tijela nisu zatražila ni da Komisija odstupi od tog zahtjeva utvrđenog u Smjernicama iz 2014. ⁽⁵⁵⁾
- (285) U skladu s tim Komisija smatra da je prvi razlog službene istrage potvrđen jer velika poduzeća kojima je dodijeljena nezakonita pojedinačna potpora nisu dostavila *ex ante* protučinjenični scenarij kojim se dokazuje da je potpora imala učinak poticaja.

⁽⁵⁴⁾ Ta primjedba Češke ne odnosi se na velike korisnike koji su već vratili potporu, kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 102. ove Odluke.

⁽⁵⁵⁾ Uvodna izjava 47. odluke o pokretanju postupka.

7.4.3.3. Zaključak o prvom (pozitivnom) uvjetu iz članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a

- (286) Bez propisno utvrđenog poticajnog učinka ne može se smatrati da predmetna pojedinačna potpora olakšava razvoj određene gospodarske djelatnosti ili određenog područja.

7.4.4. Zaključak o spojivosti pojedinačne potpore s unutarnjim tržištem

- (287) Ne može se smatrati da pojedinačne potpore koje su već dodijeljene velikim poduzećima za plaćanje premija osiguranja koje pokrivaju štetu nanесenu usjevima i stoci zbog prirodnih nepogoda, nepovoljnih klimatskih prilika i organizama štetnih za bilje ili bolesti životinja (uvodna izjava 3.) olakšavaju razvoj određene gospodarske djelatnosti ili određenog područja.
- (288) Stoga se takva pojedinačna potpora ne može smatrati spojivom s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a (kako se tumači s obzirom na Smjernice iz 2014.) a da se ne ispita drugi, negativan uvjet utvrđen u toj odredbi.

8. POVRAT

- (289) Komisija je u skladu s člankom 108. stavkom 2. UFEU-a i ustaljenom sudskom praksom sudova Unije nadležna donijeti odluku da dotična država članica mora izmijeniti ili ukinuti potporu ako utvrdi da ta potpora nije spojiva s unutarnjim tržištem ⁽⁵⁶⁾. Sudovi Unije isto tako dosljedno smatraju da obveza države članice da ukine potporu koju Komisija smatra nespojivom s unutarnjim tržištem služi ponovnoj uspostavi prethodnog stanja ⁽⁵⁷⁾.
- (290) U tom kontekstu sudovi Unije utvrdili su da će taj cilj biti ostvaren kad primatelj vrati iznose koji su mu dodijeljeni na temelju nezakonite potpore, čime će izgubiti prednost nad konkurentima na unutarnjem tržištu te će se ponovno uspostaviti stanje koje je postojalo prije isplate potpore ⁽⁵⁸⁾.
- (291) U skladu sa sudskom praksom, u članku 16. stavku 1. Uredbe (EU) 2015/1589 navodi se da „[k]ada se u slučajevima nezakonite potpore donese negativne odluke, Komisija donosi odluku kojom se od dotične države članice zahtijeva da poduzme sve potrebne mjere za povrat sredstava potpore od korisnika („odluka o povratu potpore”). Komisija ne smije zahtijevati povrat sredstava potpore ako bi to bilo u suprotnosti s općim načelima prava Unije”.
- (292) Stoga je Češka dužna osigurati povrat nezakonite i nespojive pojedinačne potpore (uvodna izjava 261.) od društva ZEV Šarattice, a.s. i svih drugih korisnika koji su bili velika poduzeća u trenutku kad im je dodijeljena ta pojedinačna potpora, osim ako je ispunjavala sve uvjete iz Uredbe Komisije (EU) br. 1408/2013 ⁽⁵⁹⁾ ili ako je primijenjeno opće načelo prava Unije, kao što se tvrdilo tijekom službenog istražnog postupka. Povrat obuhvaća razdoblje od datuma kad je potpora stavljena na raspolaganje korisniku do njezina stvarnog povrata. Na iznos koji treba vratiti obračunavaju se kamate do stvarnog povrata,

⁽⁵⁶⁾ Presuda od 12. srpnja 1973., Komisija/Njemačka, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, točka 13.

⁽⁵⁷⁾ Presuda od 21. ožujka 1990., Belgija/Komisija, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, točka 66.

⁽⁵⁸⁾ Presuda od 17. lipnja 1999., Belgija/Komisija, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, točke 64. i 65.

⁽⁵⁹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore de minimis u poljoprivrednom sektoru (SL L 352, 24.12.2013., str. 9., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1408/oj>).

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Program je spojiv s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a.

Članak 2.

Pojedinačne potpore koje su već dodijeljene velikim poduzećima za plaćanje premija osiguranja koje pokrivaju štetu nanесenu usjevima i stoci zbog prirodnih nepogoda, nepovoljnih klimatskih prilika i organizama štetnih za bilje ili bolesti životinja dodijeljene su protivno članku 108. stavku 3. UFEU-a i nespojive su s unutarnjim tržištem.

Članak 3.

1. Češka mora osigurati povrat nespojive potpore iz članka 2.
2. Na iznose koji se moraju vratiti obračunavaju se kamate od datuma kad su stavljeni na raspolaganje velikim poduzećima koja su korisnici potpore do datuma njihova stvarnog povrata.
3. Kamate se obračunavaju na temelju složenog kamatnog računa u skladu s poglavljem V. Uredbe Komisije (EZ) br. 794/2004 ⁽⁶⁰⁾, kako je izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 271/2008 ⁽⁶¹⁾.

Članak 4.

1. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) 2015/1589 povrat potpore iz članka 2. te uredbe stupa na snagu odmah ⁽⁶²⁾.
2. Češka je dužna osigurati da se ova Odluka provede u roku od četiri mjeseca od datuma obavijesti o ovoj Odluci.

Članak 5.

1. U roku od četiri mjeseca od obavijesti o ovoj Odluci Češka je dužna Komisiji dostaviti sljedeće podatke:
 - (a) potpuni popis korisnika koji čine velika poduzeća u smislu Priloga I. Uredbi Komisije (EU) 2022/2472 ⁽⁶³⁾ koji u svojem zahtjevu nisu dostavili protučinjenični scenarij, a primili su nespojivu potporu iz članka 2.;
 - (b) ukupni iznos (glavnica potpore i kamate na iznos povrata) koji ti korisnici moraju vratiti;
 - (c) detaljni opis mjera koje su već poduzete ili se planiraju poduzeti kako bi se ispunili uvjeti iz ove Odluke;
 - (d) dokumente kojima se dokazuje da je korisnicima naloženo da vrate potporu.

⁽⁶⁰⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 794/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 140, 30.4.2004., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/794/oj>).

⁽⁶¹⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 271/2008 od 30. siječnja 2008. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 794/2004 o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 93. Ugovora o EZ-u. (SL L 82, 25.3.2008., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/271/oj>).

⁽⁶²⁾ Članak 16. stavak 3. Uredbe Vijeća (EZ) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. UFEU-a.

⁽⁶³⁾ Uredba Komisije (EU) br. 2022/2472 od 14. prosinca 2022. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 327, 21.12.2022., str. 1. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2472/oj>).

2. Češka je dužna obavješćivati Komisiju o napretku u vezi s nacionalnim mjerama poduzetima u cilju provedbe ove Odluke do potpunog povrata potpore iz članka 2. Na jednostavan zahtjev Komisije dužna je odmah dostaviti informacije o već poduzetim ili planiranim mjerama postupanja u skladu s ovom Odlukom. Ujedno je dužna dostaviti detaljne podatke o iznosima potpore i kamata na iznos povrata koje su velika poduzeća koja su korisnici potpore već vratila.

Članak 6.

Ova je Odluka upućena Češkoj Republici.

Članak 7.

1. Komisija može objaviti identitet korisnikâ nespojive potpore i iznose potpore i kamata na iznos povrata koji su vraćeni na temelju ove Odluke, ne dovodeći u pitanje članak 30. Uredbe (EU) 2015/1589.

2. Ako ova Odluka sadržava povjerljive informacije koje se ne bi trebale objaviti, obavijestite Komisiju u roku od petnaest radnih dana od datuma njezina primitka. Ako Komisija u tom roku ne primi obrazloženi zahtjev, smatrat će se da pristajete na objavu cijelog teksta Odluke. Zahtjev s navedenim relevantnim informacijama potrebno je poslati elektroničkim putem na sljedeću adresu:

European Commission
Directorate-General Competition
State Aid Greffe
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Stateaidgreffe@ec.europa.eu

Sastavljeno u Bruxellesu 29. srpnja 2025.

Za Komisiju
Teresa RIBERA
Izvršna potpredsjednica